

A nyugdíjasegyetem, mint tanulási színtér

Tartalomjegyzék

1. Bevezetés	4
2. A nyugdíjasegyetemek történeti áttekintése	6
2.1. Külföldi előzmények	6
2.2. Magyarországi előzmények	10
3. Győr-Moson-Sopron megyei nyugdíjasegyetemek.....	13
3.1. Győr	14
3.2. Sopron.....	16
3.3. Mosonmagyaróvár.....	18
3.4. Csorna	18
3.5. Kapuvár	19
3.6. Összefoglalás	19
4. Kutatás bemutatása	22
4.1. Bevezetés.....	22
4.2. Hipotézisek	23
4.3. A kutatás eredményei.....	25
4.4. A kutatási eredmények és a hipotézisek összevetése	38
5. Fejlesztés- nyugdíjasegyetem indításához szükséges tényezők	41
5.1. Előkészítő lépések.....	42
5.2. Személyi feltételek.....	43
5.3. Tárgyi feltételek.....	44
5.4. Kiegészítő tényezők	45
6. Összegzés.....	46
7. Irodalomjegyzék	47
8. Mellékletek.....	52
1. számú melléklet:	52
2. számú melléklet:.....	54
3. számú melléklet:.....	56
4. számú melléklet.....	57
5. számú melléklet:.....	58
6. számú melléklet:.....	59
7. számú melléklet:.....	60
8. számú melléklet:.....	61
9. számú melléklet:.....	63
10. számú melléklet:.....	64

11.számú melléklet: Kérdőívem	65
-------------------------------------	----

1. Bevezetés

Dolgozatomban az időskorúak egyik lehetséges tanulási színterével foglalkozom, a nyugdíjasegyetemmel. Munkám központi részét alkotja a Győr-Moson-Sopron megyében, öt helyszínen működő Nyugdíjasegyetem elnevezésű rendezvény-sorozat bemutatása. Célom, hogy a kezdeményezést szélesebb körben megismertessem, jó hírért terjesszem, és büszkén mondhattam el, hogy a programsorozat a saját lakókörnyezetemben működik. Emellett megkísérlem szemléltetni hogyan lehetséges átültetni egy remekül működő gyakorlatot más helyszínekre.

Témaválasztásom egyik oka, hogy rendkívül aktuális témának tartom az idők szellemi karbantartását, tudásuk folyamatos szinten tartását, de egyidejűleg új ismeretekkel való gazdagodásukat. Az aktív élet fenntartásához pedig úgy gondolom, hozzá kell segíteni az időseket szervezett módon. Hiszen hozzájárul szociális kapcsolataik ápolásához, illetve egészségük megőrzéséhez és fejlesztéséhez egyaránt.

Témaválasztásom háttérében a nyugdíjasegyetemmel való megismerkedésem személyes jellege áll. Győr-Moson-Sopron megyei lakosként, a rendezvény-sorozatról rendszeresen tájékozódtam a Kisalföld című megyei napilapon keresztül. A program meghirdetésének időpontjától, vagyis 2009 novembere óta követem figyelemmel a nyugdíjasegyetemet. Érdeklődésemet felkeltette a kezdeményezés azzal kapcsolatban, hogy vajon az országban korábban megrendezésre került-e hasonló kezdeményezés, működik-e még? És külföldön, Európában van-e gyakorlat az időseknek szervezett programokra? A kérdésekre munkám során megadom a válaszokat.

A gerontológia tudományával való megismerkedésem első állomását jelenti a Nyugdíjasegyetemek elemzése, mivel a későbbiekben szeretném tudásomat ezen a területen elmélyíteni, és kutatásaimat folytatni.

Az Európai Unió is felismerte az idők csoportjának szerepét a társadalomban. Szorgalmazza az idősebb állampolgárok foglalkoztatását, emellett az egészséges és aktív időskor támogatását. Az Európai Unió hivatalos honlapján olvasható, hogy az Európai Parlament az idei évet, vagyis 2012-t „Az aktív idősödés és a generációk közötti szolidaritás európai évének” nyilvánította.¹ Az európai szintű felhívásnak köszönhetően bízom benne,

¹ A kezdeményezés számára létrehozott honlap címe: <http://europa.eu/ey2012/>

hogy a szépkorúak tanulásának ügyét hazánkban is nagyobb figyelem fogja övezni, mind állami, mind civil szinten.

A téma aktualitását igazolja, hogy Magyarországot is öregedő társadalom jellemzi. Az idősök aránya a népességen belül növekszik már évek óta. Hazánkban a 60 év felettiek aránya 2008 elején 21,6% volt.² Azonban témám szempontjából fontosabb tény, hogy az időskor kibővül, meghosszabbodik a nyugdíjkorhatárok változása és a növekvő várható élettartam miatt és ez által megváltozik. Bár Magyarországon kisebb a várható élettartam más európai országokhoz képest, mégis 10-20 év telhet el az idősök életében kötelező munka és családépítés feladatai nélkül (Boga, 2011).

Dolgozatomban elsőként a külföldön és Magyarországon működő nyugdíjsegítyemhez hasonló gyakorlatokat ismertetem. Az általam tanulmányozott programsorozatot mutatom be a következőkben, majd ezt követően az empirikus kutatásomat, mely a további fejlesztések alapozását is célozza. Végül, harmadik szakaszban megkísérlek egy lehetséges koncepciót bemutatni, mely segítségével különböző helyszíneken, szervezett módon elindítható lenne a kezdeményezés.

² Időskorúak helyzete a Nyugat-Dunántúlon. In: Statisztikai Tükör, 2009/4, KSH

2. A nyugdíjasegyetemek történeti áttekintése

A következőkben különböző külföldi országokra jellemző, idősok képzésére vonatkozó példákat mutatok be. A legkorábban kialakult gyakorlattal kezdok, vagyis az Amerikai Egyesült Államok példájával. Majd az idősok oktatásának mérföldkövének bemutatásával, a francia és az angol modellel. A francia államtól távolodva még az európai kontinensen maradv Szlovákia, és Lengyelország rendszerét mutatom be. Ázsia kontinensének országai közül India és Kína kiemelkedő teljesítményét ragadtam ki. Végül Ausztrália és Új-Zéland gyakorlatával foglalkozom röviden.

2.1. Külföldi előzmények

Amerikai Egyesült Államok

Az első Lifelong Learning Institutes (LLI) elnevezésű szervezetet 1962-ben alapították nyugdíjas tudósok és szakemberek New Yorkban. Az elkövetkező két és fél évtizedben a mozgalom meglehetősen lassan fejlődött, mígnem megalakult az Elderhostel Institute Network nevű intézmény. Az LLI szervezetek sokféle formában vannak jelen, reflektálva egy-egy terület sajátos igényeire, szükségleteire.

Az 1975-ben alakult Elderhostel intézmény rövid, egyetemi végzettségre alapozó kurzusokat hirdet idősok számára. Célja, hogy a világ távoli pontjáról érkező idős tanulók képzését biztosítsa, rövid, egy hetes ciklusokban. Azonban az utazás, a szállás és a képzés költségeit a résztvevőknek kell kifizetni, így a korlátozott anyagi lehetőségű idősok nem tudnak részt venni az Elderhostel által szervezett programokon. Ezt leszámítva a programok nagy népszerűségnek örvendenek.

Annak ellenére, hogy először az Egyesült Államokban alakult ki egyfajta idősokoknak szóló egyetem, elmondható, hogy a világ legtöbb országában a fentebb leírt francia vagy brit modell alkalmazása történik.

Franciaország

Franciaországban 1968-ban jött létre olyan politikai és jogi környezet, amely elősegítette az University of Third Age (továbbiakban U3A) mozgalom kibontakozását. Ekkor került törvényi szintre az elképzelés, miszerint az egyetemeknek nagyobb közösségi szerepet

kell vállalniuk. Az első kifejezetten időseknek szóló képzést a Toulouse-i egyetem indította, Pierre Vellas jogi professzor ötlete alapján. Ezek a kurzusok nyitottak voltak mindenki számára, megértésükhöz nem volt szükség különösebb előképzettségre és a részvételi díjak minimálisak voltak. Ez a két jellegzetesség a mai napig az U3A kurzusok legfőbb ismérvei. A francia példa gyorsan terjedt és több európai ország is indított hasonló képzéseket. Az első U3A kurzusok mintájára Franciaországban több, speciális rétegeket célzó program is indult. A képzések többféle anyagi forrásból táplálkoztak. Némelyek állami támogatásból, míg mások részvételi díjból és adományokból kerültek megrendezésre.

Nagy-Britannia

Az U3A kezdeményezések francia modelljét felhasználva, azt több ponton is átalakítva jött létre egy sajátos rendszer Nagy-Britanniában 1982-ben. A legfőbb változtatás az volt, hogy a hallgatók maguk vállalták a felkészülést egy-egy előadás megtartására, így erősödött a kurzusok önszerveződő és önfenntartó jellege. Ez a megoldás többféle előnnyel járt: minimálisra csökkentek a részvételi és tagdíjak; a kurzusok mindenki számára könnyen hozzáférhető helyeken valósultak meg (például: könyvtárakban, iskolákban, közösségi terekben). Az előadások időbeosztása teljes mértékben rugalmassá vált, továbbá nem voltak kötelező vizsgák, ezzel biztosítva, hogy a hallgatók a tanulás és az aktív időtöltés jegyében gyűljenek össze.

Ma 716 helyi szervezet működik, 209 000 aktív taggal. A kisebb mozgalmakat egy nemzeti szinten működő iroda fogja össze, amely különböző folyóiratokat, újságokat is megjelentet, melyeket minden résztvevő otthonában kézhez kap. A kis falvakban, tanyákon szeparáltan élők számára online kurzusokat indítottak, melyek segítségével az idősek bekapcsolódhatnak a képzésekbe. (Swindell, 2009)

Lengyelország

Az első lengyelországi egyetem, amelynek hallgatói idős emberek voltak, 1975-ben alakult meg Varsóban Halin Szwarcz professzor asszony kezdeményezésére. Ez az intézmény ezerszáz fős hallgatói létszámmal jelenleg is működik. Azóta eltelt három évtizedben több mint száz hasonló egyetem jött létre Lengyelországban. A hallgatók száma meghaladja a huszonötezer főt. Legnagyobb létszámú a krakkói intézmény, amelynek ezernyolcszáz hallgatója van. Lengyelországban a harmadik generáció egyetemeinek különböző típusai

vannak: felsőoktatási intézményhez kapcsolódó (legtöbbször a rektora által kinevezett vezetővel), ismeretterjesztő feladattal foglalkozó (egyesületek által vezetett), valamint a kultúrházak, könyvtárak, illetve a felnőttek nappali programjait szervező intézmények (szociális szervezetekhez tartozók). (Deák-Deák, 2009)

Szlovákia

A külföldi példák ismertetését szomszédos országunk gyakorlatának bemutatásával zárom. Szlovákiában 1990-ben, Pozsonyban jött létre az U3A a Comenius Egyetemen. Az említett év októberében nyitotta meg kapuit az egyetem az idősök felé, 235 hallgató részvételével. 1994-ben létrejött a Szlovák Idősök Egyeteme Szövetség (ASUTV), melynek fő feladata az idősök egyetemeinek koordinálása és a tevékenységük támogatása, kibővítése és segítése. A pozsonyi egyetem támogatásával, ill. ösztönző hatására az országban 14 főiskola és egyetem keretein belül működik Harmadik Kor Egyeteme. (Brťková,)

Kína

A világ legtöbb U3A szervezete Kínában van: 23 000 helyi szervezet működik, 2,3 millió aktív taggal. A mozgalom Kínában a 80-as években kezdődött, körülbelül egy időben az Egyesült Királyság programjaival.

A várható élettartam felgyorsuló ütemű növekedése és az idősök új szociális szerepei arra sarkallták a kínai kormányt, és a kommunista pártot, hogy létrehozzanak egy, a nyugdíjasok érdekeit képviselő irodát. Ennek következtében U3A szervezetek sokasága szerveződött a hadsereg, különböző egyetemek és a kormány hathatós támogatásával, illetve aktív közösségi életet élő idősök vezetésével.

A lokális U3A szervezetek létrehozására megalapították a China Association of Universities for the Aged (CAUA) nevű egyesületet. Ez nagy feladatot jelentett, hiszen Kínában több mint 200 millió 65 éves vagy annál idősebb ember él. Tovább nehezítette a dolgot, hogy alkalmazkodni kellett a városi és vidéki lakosság eltérő iskolázottságához, igényeihez. Egy közös volt a résztvevőkben: nem valamilyen diploma vagy bizonyítvány megszerzése volt a fő motivációjuk, hanem a tanulás öröme.

India

Az első U3A Indiában 2007-ben indult, és kevesebb, mint 2 év alatt több mint 40 szervezet jött létre az országban. A gyors növekedés a 2008-ban létrejött Indiai U3A társaságnak köszönhető. Ez a szervezet összefogta az időskorral, időskorúak tanulásával foglalkozó szakembereket és közbenjárásukkal több központot is létrehozta. Mivel az indiai lakosság több, mint 60%-a vidéki környezetben él, a szervezetek a falvakra koncentrálnak. Kevés a modern eszköz, így kezdetben hagyományos módszerekkel kell megoldani az oktatást. A széleskörű számítógép használat és az e-learning elterjedése még várat magára.

Ausztrália és Új-Zéland

Az önszerveződő U3A mozgalom Ausztráliában 1984-ben, Új-Zélandon 1989-ben indult útjára. Ezeket aktív nyugdíjasok vezették minimális kormányzati támogatással. 2009-re 211 U3A szervezet jött létre Ausztráliában, Új-Zélandon pedig 60, összesen mintegy 70 000 aktív taggal. 2003-tól a U3A Online is segíti a mozgalom fejlődését. Az online felület révén könnyebbé vált az oktatási anyagokhoz való hozzáférés, valamint kialakult egy olyan informális keretrendszer, melynek révén hatékonyabban tudnak működni a helyi szervezetek. 2008-ban a U3A szervezetek (közös pályázattal) megnyerték az ausztrál kormány 15 millió dolláros támogatását, melynek célja, hogy az időseket megismertessék az infokommunikációs eszközökkel.

U3A Online

Az elszigetelten élő idősek és az internetet ismerők és használni tudók számára jött létre a U3A Online kezdeményezés. A U3A Online szerkesztői és fejlesztői egytől egyig önkéntesek. Ők teszik közzé az online tananyagokat, a tagok „találkozása” és kommunikációja pedig online (e-mail, skype) történik. Az első ilyen programot 2002-ben indították útjára teljesen ingyenesen, mindenki számára nyitottan. 2009-ben 36 kurzus volt elérhető minden regisztrált U3A Online tag számára. Minden kurzus évente 2-3-szor indul és 8-10 hétig tart. A résztvevők kapcsolatot tartanak a kurzus önkéntes vezetőjével és egymással is, letöltik a tananyagokat, reflektálnak azokra, megbeszélik egymás között. (Swindell, 2009)

2.2. Magyarországi előzmények

Munkám következő szakaszában bemutatom a Magyarországon jelenleg működő idősok ismereteinek bővítésével foglalkozó gyakorlatokat, illetve a korábban működő, de ma már nem létező szervezett formában zajló rendezvénysorozatokat.

Nyugdíjasok Főiskolája

1978-ban a Magyar Gerontológiai Társaság tagja, Szegő Imre vetette fel az idősok szervezett képzésének szükségességét. A kezdeményezés mellé állt Szabados Lajos, az akkori egri Ho Si Minh Tanárképző Főiskola Neveléstudományi Tanszékének adjunktusa; és Vértes László, a Magyar Gerontológia Társaság egykori főtitkára. A kezdeményezésről szóló első felhívás 1981. július 23-án jelent meg a Népújság c. lapban, melyben érdeklődőket toboroztak a Nyugdíjasok Főiskolájára, ami **Egerben** került megrendezésre. Az első évben közel ötvenen jelentkeztek, a létszám végül lecsökkent 33-ra. Három szakon kezdtek el a képzést, történelem, német és angol szakon, 45 perces előadások formájában. A résztvevők alkalmanként 3 órás szakfoglalkozásokon is részt vehettek, és 1 órás közös foglalkozásra. A témák a következők voltak: szép és helyes magyar beszéd, művészettörténet, pszichológia, szociális gerontológia, egészségnevelés, helyes tanulási szokások.

Az egri Nyugdíjasok Főiskolája **Miskolcon** tagozatot hozott létre, ahol 1985. február 5.-én kezdődött el a rendezvény (Vértes, 1986).

Nyugdíjasok Szabadegyeteme

Budapesten elsőként jött létre az idősok számára más továbbképzési lehetőség. A Nyugdíjasok Szabadegyetemének kezdeményezője dr. Lengyel Éva, a Semmelweis Orvostudományi Egyetem Gerontológiai Kutatóintézetének akkori főmunkatársa, jelenleg nyugalmazott igazgatóhelyettese. A Szabadegyetem a Tudományos Ismeretterjesztő Társulat József Attila Szabadegyetemén belül indult el, és létezik a mai napig 1982 óta (Vértes, 1986). A következő honlapcímen Nyugdíjasok Szabadegyetemének aktuális programjait olvashatjuk: <http://www.kossuth-klub.hu/szabadegyetem/sorozataink/nyugdias-szabadegyetem>

Pécsett szintén Nyugdíjasok Szabadegyeteme elnevezéssel jött létre a rendezvénysorozat. Az első programra 1984. január 30-án került sor. Hazafi Klára munkájának köszönhetően jött létre a kezdeményezés. A Tudományos Ismeretterjesztő

Társulat Baranya megyei szervezetének Munkácsy Mihály Szabadegyetemének keretében bontakozott ki a Szabadegyetem (Vértess, 1986). Közel harminc év elteltével jelenleg is működik a Szabadegyetem. A hallgatói létszáma 160-170 fő között alakul. A kéthetenként megtartott foglalkozások keretében látogathatnak el az érdeklődők a programra. A 2011-es év programjait olvashatjuk a weblapon: <http://www.titpecs.hu/szabegy.html>

Kecskeméten az országban negyedik helyszínként jött létre a Nyugdíjasok Szabadegyeteme elnevezésű programsorozat következő állomása. A kezdeményező Gesztesi Tamás, belgyógyász, a Magyar Gerontológia Társaság tagja volt. A Tudományos Ismeretterjesztő Társulat Molnár Erik Szabadegyetemének keretein belül működött. Az előadásokon 200 hallgató jelent meg, akik az időskori egészségmegőrzés témáival ismerkedhettek meg (Vértess, 1986). A Szabadegyetem továbbélésével kapcsolatban csupán annyit találtam, hogy jelenleg is a TIT gondozásában működik, de részletesebb információkhoz nem jutottam hozzá.

Batthyány-Strattmann László Idősek Akadémiája

Dr. Iván László professzor által alapított és irányított program a Semmelweis Egyetem Dísztermében kapott otthont. A programsorozat 2010-ben zárult le, közel tizenhárom éves működés után. Egy évre előre meghatározott program alapján, havonta 3 órára várta az érdeklődő időseket az Akadémia. A mintegy kétezer résztvevő nem csupán tudományos híreket, ismereteket kapott az idősödésről és az időskor törvényszerűségeiről, testi, lélektani, társas-társadalmi összefüggéseiről, hanem napi életének személyes esélyeiről és kockázatairól is tájékozódhatott. A következő honlapon a 2009. évi programot olvashatjuk: <http://bbsliairkakore.hupont.hu/4/idosek-akademiaja> (2012. március 30.).

Nyugdíjasok Óbudai Akadémiája

A „Tanulni sosem késő” szlogent hangoztató rendezvénysorozat 2011. szeptember 15.-én indult a Zsigmond Király Főiskola és az Óbuda- Békásmegyer Önkormányzata közös szervezésével. A *szentendrei* helyszíni előadássorozaton minden 50 feletti érdeklődő teljesen ingyen vehet részt. Jelenleg a második szemeszter zajlik, ami 2012. február 9-én indult. Mindegyik félév keretében 12 előadáson vehetnek részt az idősek. Az előadások rendkívül sokféle témát öleltek föl. (A két félév programjairól bővebben olvasható <http://www.zskf.hu/nyugdijasok/olvas/permalink:akademiai-program> honlapon). Az előadók a

téma szakavatott professzorai. Az egyórás előadások után az érdeklődők kötetlen beszélgetésen vehettek részt. A főiskola nem titkolt célja, hogy minél több érdeklődő idős ember kapjon kedvet a tanuláshoz, és jelentkezzen a főiskola egyéb képzéseire is.³

Nyugdíjas Akadémia

A gyulai Szent István Egyetem és a gyulai nyugdíjasok érdekvédelmi egyesülete által életre hívott programsorozat nem kevesebb, mint egy évtizedes múltra tekint vissza. A 2002-ben megszületett ötlet dr. Köteles Lajos egykori igazgatótól származik, aki édesanyja halála után úgy döntött, azzal állít emléket neki, hogy más idős embernek nyújt segítséget a tanulásban. A kezdeti években segítőtje Varga András, a Nyugdíjasok Érdekvédelmi Egyesületének akkori elnöke, akivel közösen szervezte az első féléveket. A jelenlegi igazgató, prof. dr. Fodor Lajos folytatta a kezdeményezést. Félévenként általában 3×10 foglalkozáson, melyek témái változatosak: informatika haladóknak, természetgyógyászat- és jogafoglalkozások, filmklub. Az érdeklődés tíz év elteltével is töretlen, jelenleg 95 hallgató vesz részt rendszeresen az előadásokon.⁴

A fent ismertetett példák-mind a külföldi, mind a hazai gyakorlatok- igazolják, hogy hosszú éveken keresztül lehetséges sikeresen működtetni idős emberek számára megszervezett programsorozatot. A hazánkban jelenleg működő négy helyszínt (Budapest, Szentendre, Kecskemét, Gyula) azonban rendkívül kevésnek tartom, illetve nagy szóródású helyszínekről van szó, az ország kis hányadát fedik le.

Éppen ezért büszkén mutatom be a lakókörnyezetemben mindössze három éve létrejövő kezdeményezéseket, Győr, Sopron, Mosonmagyaróvár, Kapuvár és Csorna helyszínekkal. A következőkben a Nyugdíjasegyetem kialakulását és fejlődését mutatom be.

Szeretném kiemelni, hogy hosszan tartó és kitartó kutatás és dokumentumok feldolgozásának eredménye olvasható a következőkben, mivel az általam ismertetett rendezvénysorozatokról nem található meg sehol sem összefoglaló ilyen teljességben, részletesen ismertetett módon. Egyrészt kutattam a rendezvénysorozat kialakulását a különböző helyszíneken, előrehaladásukat és fejlődésüket. Másrészt az elhangzott programok

³ <http://www.zskf.hu/nyugdijasok/olvas/permalink:akademiai-program>, (2012. március 26.)

⁴ Tíz éves a gyulai Nyugdíjas Akadémia, http://www.gyulaihirlap.hu/index.fcgi?rx=&menuparam_8=6313 (2012. április 23.)

tartalmát, melyek részletesen a mellékletben olvashatóak. Mindezt egyidejűleg öt helyszínrre levetítve. Vagyis kutatási módszereim között szerepelt a domunetumelemzés, mely segítségével feltártam a programok jellemzőit, és interjúkat készítettem a rendezvény szervezőivel további információk érdekében. Továbbá kérdőíves felmérést végeztem a résztvevők körében. A napi működés tekintetében segítségemre állt még a Kisalföld c. megyei napilap állt; illetve a rendezvények számára létrehozott honlapok.

3. Győr-Moson-Sopron megyei nyugdíjasegyetemek

2009. november 23-án jelent meg az első felhívás a Kisalföld c. megyei napilapban a nyugdíjasegyetem indulásáról. A nyugdíjasegyetem ötlete a Széchenyi István Egyetem rektorától, dr. Szekeres Tamástól származik. A főszervező Széchenyi Egyetem három társszervezőt és az általuk irányított szervezetet tudhat partnerének az rendezvény elindításában, melyek a Nyugat-magyarországi Egyetem, a Pannon Nyugdíjas Szövetség és a Kisalföld napilap.

A nyugdíjasegyetem rövid jellemzését a szervezők szavainak idézésével írnám le:

Dr. Szekeres Tamás, a Széchenyi István Egyetem rektorának „húszéves álma, hogy a nyugdíjas korúak számára is kinyissa kapuit az egyetem. Olyan értékes programokat kínáljon, amelyek segítenek fenntartani szellemi aktivitásukat, lépést tarthatnak általuk a tudomány fejlődésével, és amelyek egyben kellemes időtöltést is jelentenek. „

Nagy Péter, a Pannon Nyugdíjas Szövetség elnöke szerint a nyugdíjasegyetem „nemcsak tanít, szórakoztat, de közösséget is teremt azok számára, akik jelentkeznek rá. Nem csupán másfél órás lesz ez a program. Addig tart az előadás, de rákészülni, odamenni, utána megbeszélni a látottakat, hallottakat egy egész délután, melynek hatása hetekig lehet élnékitő.”

A nyugdíjasegyetem lényege, hogy minden szemeszterben 6-8 előadást rendeznek, a szemeszterre beiratkozott nyugdíjas „senior” hallgatók számára. A témák változatosak, hiszen a két egyetem karai és a nyugdíjas szövetség külön-külön gyűjtötték össze témaötleiteiket, amelyek közül azokat választották ki, melyek aktuálisak, a senior hallgatók számára érdekesek és hasznosak lehetnek. Az előadók a két egyetem oktatói, meghívott elismert tudósok, akik közérthetően és a célcsoport számára élvezhetően mutatnak be egy-egy tudományos témát, kiemelt kutatási eredményt.

Dolgozatom következő részeiben helyszínenként, kronologikusan mutatom be a Győr-Moson-Sopron megyei nyugdíjasegyetemek kialakulását és fejlődését. Elsőként a győri helyszínt ismertetem, röviden a négy megrendezett szemesztert. Sopron városában megrendezett nyugdíjasegyetem követi, mely jelenleg a harmadik szemeszterét zárta. Mosonmagyaróvár, Csorna és Kapuvár helyszínű nyugdíjasegyetemek bemutatásának zárásával.

3.1. Győr

Az **első előadásra** 2010. február 10-én került sor, Győrben. A helyszín biztosítása a Széchenyi Egyetem vállalta magára. Az idő elteltével a helyszínek fokozatosan nőtték ki magukat, az érdeklődők számának növekedésével. Az egyetem legnagyobb terme, majd az Aula után jelenleg az 1200 férőhelyes Egyetemi Sportcsarnok ad otthont a rendezvénynek, amely a város legnagyobb befogadóképességű tere. Minden előadás anyagához kérdéseket fogalmaztak meg, majd a legjobb válaszokat beküldők között „Kisalföld-könyvekből” álló ajándécsomagokat sorsoltak ki. Egy-egy választ maximum 3–4 mondatban megfogalmazva levélben vagy e-mailben lehet beküldeni. Véleményem szerint remek módszer a még nagyobb érdeklődés és figyelem felkeltésére. Összesen 574 résztvevőt regisztráltak a szervezők. A hallgatók közülük 461-en legalább öt előadást meghallgattak, ők kaptak oklevelet. Nem kis teljesítmény, hogy 249-en mind a kilenc alkalommal eljöttek a tudományos ismeretterjesztésre, amit az utolsó alkalommal zenei meglepetés egészített ki. A Varga Tibor Zeneművészeti Intézet Rézfúvós Quintettje egy fúgát és egy rondót adott elő. Emellett, aki mind a kilenc alkalommal megjelent az előadásokon, közülük laptopot sorsoltak ki egy szerencsés személy számára (Rimányi, 2010)

A **második szemesztert** csak 2011. február 9.-étől kezdődött el. Az előző félévhez hasonlóan szintén előzetes regisztrációhoz kötötték a részvételt, amit telefonon és e-mail formájában tehettek meg az érdeklődők. Az érdeklődés hatalmas volt már a szemeszter első előadására, közel nyolcszáz fő, amely az előző félévhez képest kétszáz fővel több. Mindez egy nap alatt! A szervezőknek változtatásokat kellett alkalmazni a nagy létszámi fejlődésre. A nyugdíjasegyetem előadásai kétszer hangzottak el az adott nap a nagy létszámú idősök számára. Az első előadás 14:00-kor kezdődött, majd másodszor ugyanaz 16:00 órai kezdettel.⁵ Az eredeti kiírás szerint a győri filharmonikusok otthona, a Richter Terem adott

⁵ Nagy siker a Nyugdíjasegyetem, 2011.01.25.,
http://www.kisalfold.hu/gyori_hirek/nagy_siker_a_nyugdijasegyetem/2200405/, (2012. január 05.)

volna otthont. Válaszolva a nagy létszám miatt felmerült helyhiányra, a Széchenyi Egyetem új aulájában kezdődtek meg az előadások (Fábián, 2010). A Széchenyi Egyetem felajánlott egy laptopot, amit azok között sorsolnak ki a rendezvénysorozat végén, akik az összes előadáson részt vettek és ezt a leckekönyvekbe gyűjtött pecsétetekkel lehet igazolni. Emellett az egyetem két időst meghív kurzusára a fiatalok közé (Rimányi, 2011. 1). Az adott héten mikor elhangzott az előadás, a szombati napi Kisalföld megyei napilap Szieszta nevű mellékletében megjelent az előadás tartalma. A cikk mellett megtalálhatóak voltak a kapcsolódó tesztkérdések is. A múlt félévhez hasonlóan a helyes választ beküldők Kisalföld receptkönyveket nyerhettek (Rimányi, 2011. 2). A nyugdíjasegyetem kettő helyett öt résztvevője kapott lehetőséget arra, hogy az új tanév első szemeszterében a Széchenyi Egyetem szenior vendéghallgatójaként bővíthesse tudását. Az öt szenior diák 2011. szeptember ötödikén Szekeres Tamás rektortól vette át leckekönyvét és órarendjét. A vendégdiákok teljes jogú hallgatónak érezhetik magukat: előadásokat hallgathatnak, vizsgázhatnak, teljesíthetik a tanulmányi követelményeket. Természetesen mindez lehetőség és nem kötelezően előírt program számukra (Glüch, 2011). 61 és 71 év közötti nyugdíjasok a jogász, az ifjúságsegítő és a nemzetközi igazgatás szakra jelentkeztek, majd a szemeszter végeztéig, 2011 decemberéig látogatták az órákat nappali tagozaton (Rimányi, 2011. 3).

2011. október 11-én kezdődött el a **harmadik félév** Győrben. Ebben a szemeszterben nem kétszer, mint a legutóbb, hanem csak egyszer hangzottak el az előadások. Ugyanis nem a Széchenyi Egyetem aulájában, hanem az Egyetemi Sportcsarnokban tartották a rendezvénysorozatot, ahol egyszerre ezer főnél többen is elférnek. Az előző félévekhez hasonlóan előzetes regisztráció volt szükséges a részvételhez, amit telefonon tehettek meg az érdeklődők. Az első előadáson mintegy ezer érdeklődő jelent meg, majd a további időpontokban is hasonlóan szép számban képviseltették magukat az idősök. A résztvevők ismét kaptak leckekönyvet, amelybe belekerülnek a jelenlétet igazoló pecsétetek. Akik szorgalmasan jártak az előadásokra, azok közt az utolsó alkalommal értékes ajándékokat sorsoltak ki. Az elhangzott előadásokat részletesen olvashatóak voltak a Kisalföld napilap szombati mellékletében, a Sziesztában. A cikk mellett megtalálhatóak voltak a kapcsolódó tesztkérdések is. A múlt félévhez hasonlóan a helyes választ beküldők Kisalföld-könyveket nyerhettek (Rimányi, 2011. 4). A Nyugdíjasegyetem második szemeszterén végzetek közül két személyt sorsoltak ki a nappali tagozatra járás lehetőségét az előadás-sorozatot szervező egyetemnek. A szerencsés személyek egy féléven keresztül, a Nyugat-magyarországi Egyetem Apáczai Csere János Karán egészségfejlesztést és egészségpszichológiát tanulhattak (Rimányi,

2011. 5) A Széchenyi István Egyetem felmérése alapján a harmadik szemeszterben a jelentkezők 85 százaléka az összes előadáson részt vett, ami megközelítőleg ezer embert jelentett minden előadáson.

A **negyedik szemeszter** elindulása előtt számos újítást vezettek be a szervezők. Az első újítás, az elektronikus regisztráció bevezetése volt. Az interneten kitölthető űrlap új lehetőségével az ezerkétszáz hallgató több mint 70 százaléka élt. Az online jelentkezés által csökkentek az adatfelvétel hibalehetőségei és nem kellett órákat eltölteni telefonálással, míg sikeresen kapcsolták a szervező munkatársakat. Az összesített listát a jelentkezők le is ellenőrizhették a honlapon. Véleményem szerint már régóta szükségeszerű honlap is létrejött a negyedik szemeszter elindulásával. A nye.sze.hu weblapon megtalálható a nyugdíjasegyetem bemutatása, az elmúlt félévek tartalma és az állandó friss hírek egyaránt. Amit személyesen hiányolok, az egy kontaktszemély neve és elérhetősége, aki foglalkozik a rendezvénysorozattal, és bármikor lehet hozzá fordulni. Az egyetemi hallgatói önkormányzat példájára a nyugdíjas hallgatókból kisebb önkéntes csoportot hoztak létre, akik segítik a rendezvények lebonyolítását, közvetítik a résztvevők észrevételeit a szervezőknek. Az előadások végeztével kérdéseket tehetnek fel az egyetemi oktatóknak egy internetes felületen és ugyanitt az elhangzott témákat egymással megvitathatják (Rimányi, 2012. 1). A szemeszter végére elektronikus tananyagot szeretnének kidolgozni a szervezők az elhangzott előadásokból. A tananyag célja, hogy a régió kívül élők és az ágyhoz kötött nyugdíjasok számára is elérhető legyen a rendezvénysorozat tudományos igényű tájékoztatásai (Rimányi, 2012. 2).

3.2. Sopron

A győri sikertörténet után a Nyugat-magyarországi Egyetem négy soproni kara és a Kisalföld megyei napilap helyi szerkesztősége szervezésében 2011. március 29-én Sopronban is elindult a nyugdíjasegyetem. Az előadások helyszíne a Nyugat-magyarországi Egyetem Közgazdaságtudományi Kar Aulája. Az első nap zsúfolásig megtelt az Aula, vagyis közel 450 érdeklődő volt kíváncsi a rendezvényre (Csiha, 2011). A hallgatók, ahogy a győri helyszínen is, leckekönyvet kaptak és előadásonként gyűjtik a pecsétet, a cél egy veretes oklevél dr. Faragó Sándor, rektor úr kezéből. Emellett az összes előadáson részt vettek legszerencsésebbje egy laptopot is nyert. Míg a megyei napilap, a társszervező Kisalföld a toborzáson, beszámolókon kívül kvízzjátékokat közölt és receptkönyveket sorsolt ki. A Széchenyi István Egyetem teljesen magára vállalta a finanszírozási költségeket, amelybe az

előadók jelképes honoráriumától kezdve, a helyszín bérlésén át, a mentőszolgálat biztosításáig minden beletartozott. Az előadók azonban a Nyugat-magyarországi Egyetem oktatói közül kerültek ki (Gosztola, 2011).

Dr. Merényi Máriától, a Soproni Nyugdíjasegyetem főszervezőjétől, és egyben a Nyugat-magyarországi Egyetem főtitkárától érdeklődtem azzal kapcsolatban, hogy ki és milyen kritériumok mentén választja ki a lehetséges előadásokat. A Soproni Nyugdíjasegyetem célja, hogy a résztvevők ismerjék meg a Sopronban működő karokat. Így a Nyugat-magyarországi Egyetem 10 működő karából eddig ötöt (Erdőmérnöki Kar, Faipari Mérnöki Kar, Benedek Elek Pedagógiai Kar, Közgazdaságtudományi Kar, Közgazdaságtudományi Kar) kértek fel, hogy a kar oktatóiból jelöljenek meg olyan oktatókat, akik előadásokat tartanának a nyugdíjasegyetem időseinek. Tehát a karoktól javaslatokat kapnak, az előadónak a tervezett témáról rezümét kell írniuk, amit értékelnek. Az értékelők között szerepel dr. Faragó Sándor rektor, dr. Merényi Mária, mint főszervező, és a további szervező munkatársak. A valószínűsíthetően nagyobb számú érdeklődőt vonzó előadásokat pedig beillesztik a programba.

A harmadik szemesztert kezdő Győri Nyugdíjasegyetemmel azonos napon, 2011. október 11-én kezdte meg a Soproni Nyugdíjasegyetem a **második szemeszterét**. Majd a következőkben ugyanazokon az időpontokban, mint Győrben, de más témájú előadásokkal készültek az érdeklődő idősek számára. A megrendezésre került előadások helyszíne változott az előző félévhez képest, ugyanis a Közgazdaságtudományi Kar Aulája helyett a Gyermek és Ifjúsági Központ Rendezvényházban került sor az előadásokra. Az érdeklődés szintén nagy volt az új szemeszterre, hiszen az első előadás négyszáznegyven regisztrált érdeklődővel kezdődött el.

2012. február 21-én kezdődött a Soproni Nyugdíjasegyetem tavaszi, **harmadik szemesztere**. A Nyugat-magyarországi Egyetem és a Kisalföld napilap közös szervezésű rendezvénysorozat hallgatói a szemeszter során öt előadáson vehettek részt. A helyszínt változatlanul a volt Gyermek- és Ifjúsági Ház biztosította a rendezvény számára. A regisztráció továbbra is telefonos jelentkezés formájában zajlott. Több mint 400 jelentkező vett részt az előadásokon. A programsorozat utolsó előadásán meglepetésműsor várta a hallgatóságot. Illetve azok között, akik mindegyik előadáson jelen voltak, ajándékokat sorsolnak ki, az előző szemeszterekhez hasonlóan. Aki valamennyi előadáson részt vett, azok között 10ezer forintos ajándékkosarat, a Nyugat étterembe négyszemélyes vacsorameghívást,

olasz kávéfőzőt és kétszemélyes színházbérletet sorsoltak ki. A kvíz kérdések helyes megfejtői közül továbbra is Kisalföld által kiadott könyveket sorsoltak ki.⁶

3.3. Mosonmagyaróvár

Mosonmagyaróvár városa és a Nyugat-Magyarországi Egyetem által szervezett, dr. Faragó Sándor rektor úr kezdeményezésével, és a Kisalföld napilap által támogatott nyugdíjasegyetem megalakulásával immár három helyszínen járhatnak előadásokra az érdeklődő idősök. Az első előadásra 2011. november 17-én került sor, majd havonta egy-egy alkalommal folytatódik egészen 2012. május 17.-éig. Hasonlóan a Győri és a Soproni Nyugdíjasegyetemhez a résztvevők leckekönyvet kapnak és ajándékokban részesülhetnek. Az előadások helyszíne a Biotechnológiai Oktató és Bemutató Központjának auditoriuma. Az érdeklődést mutatja, hogy az első előadás alkalmából zsúfolásig megtelt a több mint háromszáz regisztrált résztvevővel (Méhes, 2011).

3.4. Csorna

A helyszínen létrejövő Nyugdíjas Akadémia a Csornai Többcélú Kistérségi Társulás felnőttképzési központjának köszönhetően jött létre 2011 novemberében. Az első előadásra 2011. november 18-án került sor. Az előzetes regisztráció szükségessége mellett, a résztvevők leckekönyvet és a legalább négy előadáson résztvevők oklevelet is kapnak. Az előadás-sorozatnak a Városi Művelődési Központ biztosította a helyszínt. A résztvevők nagy várakozással tekintettek a rendezvény-sorozat elé, hiszen sokan közülük már a Győri és Soproni Nyugdíjasegyetemen is részt vettek az előadásokon. A kezdeti reményeket igazolta, hogy az első előadáson százötven érdeklődő jelent meg Csornáról és a környékbeli településekről (Cs. Kovács, 2011. 1). A Nyugdíjas Akadémia ünnepélyes évzárására 2012. január 26-án került sor. A rendezvényen köszöntőt mondott Dr. Turi György, a Csornai Többcélú Kistérségi Társulás elnöke, Csorna Város polgármestere, Gyopáros Alpár országgyűlési képviselő, a rendezvény védnöke, valamint Vida István, a sorozat médiapartnere, a Kisalföld napilap rábaközi szerkesztőségének vezetője. A műsorban fellépett Gecsényi András versmondó és a Kerényi György Művészeti Iskola Rubato Band kamarazenekara. A négy alkalommal megjelent idősöknek pedig átadták a megérdemelt oklevelüket. Százharmincöt ilyen hallgató volt, a Kisalföld napilap emellett jutalomkönyveket

⁶ Látogatóban a politikai piacon. In: Kisalföld, 2012. március 07. LXVII./57.szám

sorsolt ki a legaktívabbak között. A rendezvény-sorozat várhatóan 2012 őszétől folytatódik új témákkal és új előadókkal (Cs. Kovács, 2012).

3.5. Kapuvár

Kapuvári Szabadegyetem névvel 2012. január 25-én kezdődött el a megye területén immár ötödik helyszínén az idősek számára megrendezett előadás-sorozat. A program kezdeményezője ezen a helyszínen is, hasonlóan a soproni, a mővári helyszínhez, dr. Faragó Sándor rektor úr volt. Az előadásokra a város lakosain kívül a kistérség más településeiről is várták a résztvevőket. A részvételt ezen a helyszínen is előzetes regisztrációhoz kötötték, a jelentkezők számának előzetes ismerete miatt. Az érdeklődők száma elérte a kétszáz főt. Az előadások helyszíne a kapuvári városháza díszterme lett volna eredetileg, de a nagy érdeklődésre való tekintetre már az első előadás időpontja előtt megváltoztatták. Így a Petőfi Sándor mozi adott helyszínt a rendezvény-sorozatnak. A negyedik előadást a résztvevők már a Rábaközi Művelődési Központban hallgathatták meg. A programsorozat 2012. április 28-án zárult. Az összes elhangzott előadáson való részvételt leckekönyvvel igazolók közül 2 személyes wellness hétvégét sorsoltak a győri Hotel Famulus szállodában a Nyugat-magyarországi Egyetem felajánlásával (Turbók, 2012).

3.6. Összefoglalás

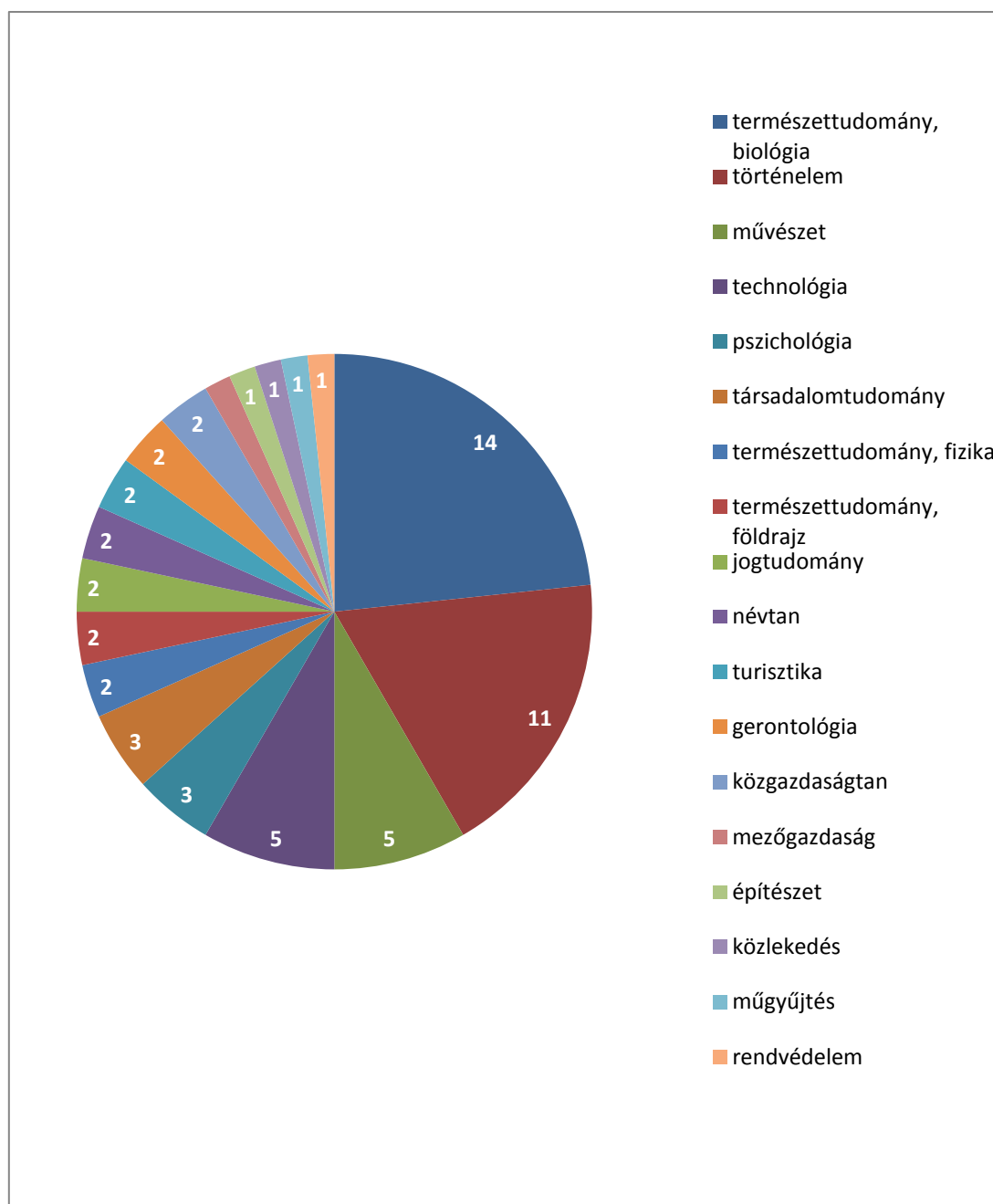
A megyében országosan egyedülállóan, öt városban zajlanak előadások az idősek részére. Az 1.-es számú ábrán szemléltetem a rendezvények helyszíneit, melyek Győr, Sopron, Mosonmagyaróvár, Csorna és Kapuvár. Bizton állítom, hogy Magyarország történetében egyedülálló és még sok éven keresztül is példaértékűnek fog számítani ez a nagyszerű kezdeményezés.



1. ábra: Nyugdíjasegyetemek Győr-Moson-Sopron megyében

A könnyebb átláthatóság érdekében és összegzésképp készítettem egy diagramot, ami megmutatja, hogy a megyében működő nyugdíjasegyetemek előadásai mely témákat öleltek fel. Az öt helyszínen, két és fél év alatt összesen 60 előadás hangzott el!

Leggyakrabban a természettudományos előadások hangzottak el, főként a biológia változatos témaköréből. Legnagyobb számban még történelmi témákat hallgathattak a résztvevők. Számos egyedi, de csak egyszeri témát is találhatunk. Ilyen volt például a rendvédelem, a műgyűjtés, az építészet, a mezőgazdaság. A sokszínű palettát gazdagítja a gerontológia, a turisztika, a névtan, a közgazdaságtan, a jogtudomány, a földrajz és a fizika területéhez kapcsolódó előadások. Gyakrabban hangzottak el a társadalomtudomány és a pszichológia tudományához tartozó előadások. Az időseket leggyakrabban érdeklő számítástechnika és internet témaköréből is hallgattak öt alkalommal a résztvevők, és a művészetekről. (A Mellékletben olvashatóak részletesebben a programokról.)



2. ábra: Az elhangzott előadások száma tudományterületenkénti felosztásban

Véleményem szerint a Széchenyi István Egyetem és a Nyugat-Magyarországi Egyetem is olyan változatos témákat tud biztosítani, nagy szaktudású oktatógárdával, amelyek még hosszú ideig fenn tudják tartani az idők érdeklődését. Dr. Merényi Mária, főtitkár elmondása szerint tervezik a következő szemeszterre vonatkozóan további Nyugat-magyarországi Egyetemi Karok és ez által lehetséges előadók bevonását a programba, ami további frissítést eredményezheti a témaköröknek. Elsőként Szombathely városát tervezik bevonni a rendezvény-sorozatba.

4. Kutatás bemutatása

4.1. Bevezetés

Empirikus kutatásomat az írásbeli kikérdezés kutatási módszerének felhasználásával végeztem, a nyugdíjasegyetemek résztvevői körében. Győr-Moson-Sopron megye négy városában (Győr, Sopron, Mosonmagyaróvár, Kapuvár) kerestem fel a résztvevőket, ahol a kutatásom ideje alatt zajlottam az előadások. Csornán jelenleg szünetel a rendezvénysorozat, és csak ősszel folytatódik tovább, így ezen a helyszínen nem tudtam kutatást lefolytatni.

Mind a négy helyszín illetékes szervezőjét e-mailos vagy telefonos kapcsolat segítségével kerestem fel a kutatáshoz való hozzájárulás ügyében. Az engedély megszerzése után személyesen jelentem meg a helyszíneken az egyes előadások időpontjában. Kivételt képez Sopron, ahol a városban lakó, egyik kedves csoporttársam segített lebonyolítani a kérdőívek kitöltését. Mindenképpen szerettem volna jelen lenni a mérőeszköz kitöltésekor. Így személyesebbé vált a szituáció, nemcsak a nevem volt a papíron, hanem arcot is tudtak csatolni hozzá. Pár szót még váltottam is néhány résztvevővel.

A vizsgálatomban részt vevő időseket véletlenszerű mintavétel alapján vontam be a kutatásomba, mert a kérdőívek kitöltésére az előadásokat megelőzően egy vagy csak fél óra időt kaptam. Emellett a lehetőséget találtam a legkézenfekvőbbnek.

A kutatást mindössze két hét alatt sikerült lefolytatnom. Az első héten, vagyis március 19-én Sopronból, március 22-én Mosonmagyaróvárról sikerült begyűjtenem a kérdőíveket. A következő héten, március 26-án Győrben, és március 28-án Kapuváron jártam sikerrel.

A helyszínekre könnyedén el tudtam jutni. A megyében lakom, és a buszközlekedés rendkívül jól van felépítve az érintett településekre, emiatt szerencsés helyzetben voltam.

Kérdőívemben elsősorban a nyugdíjasegyetem kezdeményezéséről kérdeztem a véleményüket a résztvevőknek, illetve a rendezvény látogatása által bekövetkező esetleges változásokat az életükben. Emellett vizsgálatomban kitérek még statisztikai adatokra az idősök kapcsán, melyek friss képet adhatnak az érdeklődők közelebbi megismeréséről.(Kérdőívem megtalálható 11. számú mellékletként.)

A kutatásom helyszínein rendkívül kedvesen és készségesen fogadtak, mind a szervezők és mind a résztvevő idősök egyaránt. Sopronban dr. Merényi Mária, a Nyugat-

magyarországi Egyetem főtitkára volt segítségemre, Mosonmagyaróváron dr. Varga László dékánhelyettes, Győrben Mészáros Márta, a Tudásmenedzsment Központ munkatársa, végül Kapuváron Vargáné Molnár Zsuzsanna, a Rábaközi Művelődési Központ munkatársa.

A következőkben a hipotéziseimet ismertetem, majd a kutatásom eredményeit foglalom össze a kérdőívben feltett kérdésekre adott válaszok alapján. Végül pedig az eredményeket vetem össze a kutatásom lefolytatása előtt megfogalmazott hipotézisekkel.

4.2. Hipotézisek

Kutatásommal kapcsolatos hipotéziseimet mutatom be oly módon, hogy minden feltételezésemet megindokolom, néhány gondolatban összefoglalom, milyen tapasztalatok, ismeretek birtokában fogalmaztam meg ezeket az állításokat.

a) A megkérdezettek több mint a fele érettségivel vagy annál magasabb iskolai végzettséggel rendelkezik.

A feltételezésem megfogalmazásakor abból indultam ki, hogy ha idős emberek számára szervezett programok résztvevőit megvizsgáljuk iskolázottság szempontjából, akkor kijelenthető, hogy több magasabb végzettségű személy vesz részt (Boga, 2003). Emellett akik aktív korukban szellemi munkát folytattak, nyugdíjaztatásuk után is igénylik tudásuk frissen tartását, agyi működésük edzetését (Bajusz, 2009).

b) A megkérdezettek 2/3-a nő.

A női nem dominanciája jellemző, a programokon résztvevők 70-80 %-a közülük kerül ki. Ennek oka lehet többek között, hogy a nők mobilisabbak, adaptívabbak, az új szituációt jobban el tudják fogadni, illetve könnyebben beilleszkednek egy más környezetbe. A férfiak inkább a szűkebb baráti körükhöz, társaságukhoz kötődnek, az otthonukhoz kötött hobbik jobban lekötik őket (Boga, 2003). A hipotézisem alátámasztásaként a statisztikai adatokat is segítségül hívom. Kimutatható, hogy a férfiak száma a korcsoportokban kisebb, mint a nők száma.

c) A megkérdezettek több mint fele az előző félév/félévek Nyugdíjasegyetem rendezvényein is részt vettek.

Feltételezésem azon alapul, hogy a Győri és Soproni Nyugdíjasegyetem (a másik két helyszínen még csak az első félév zajlik) hallgatóinak száma szemeszterenként egyre jobban

növekszik. Az általam olvasott újságcikkekből kiderül, hogy a résztvevők az egyes szemeszterek végeztével várják a következő előadássorozatot, és rendszeresen el is járnak arra. Büszkén mondják el az újságíróknak, hogy ők az előző féléven is jelen voltak. Aki egyszer megismerkedett a kezdeményezéssel és örömet lelt benne, visszatérő hallgatója a rendezvénynek.

d) A megkérdezettek több mint a felének a programsorozatot olyan ismerőse ajánlotta, aki korábban is részt vett az előadásokon.

Mivel Győrben a negyedik, és Sopronban a harmadik szemeszter kezdődött el 2012 februárjában, merem feltételezni, hogy a program sikeressége terjed, olyan informális hálózatokon keresztül, mint a korábbi féléves résztvevők ajánlásai kortársaik számára.

e) A megkérdezettek 2/3-a a Kisalföld c. napilap hasábjain keresztül értesültek a rendezvényről.

A Kisalföld c. napilap a nyugdíjasegyetemek hivatalos médiatámogatója, így merem feltételezni, hogy a célközönség a napilapból értesült a programról. Feltételezem, hogy számos idős előfizetője vagy napi megvásárlója a lapnak, mint a megyei hírek legfőbb tudósítójának. Az újságban lehet olvasni minden kapcsolódó információról, mint például regisztráció, előadások időpontja, témái. Bár interneten is lehet tájékozódni az előadássorozatról, honlapot hoztak létre a Győri és Soproni Nyugdíjasegyetemről, a mosonmagyaróvári eseményekről a Nyugat-magyarországi Egyetem Közgazdaságtudományi Kar honlapján lehet tájékozódni, a kapuvári programsorozatról pedig a Rábaközi Művelődési Központ honlapjáról tudhatnak meg többet az érdeklődők. Véleményem szerint ezzel a lehetőséggel kevesebben élnek.

f) A megkérdezettek teljes hányada/100%-a a tudásuk gyarapodását és felfrissítését várják az előadásoktól.

Véleményem szerint a résztvevők előadásokon való megjelenésének legfőbb indoka, hogy a tudásukat szeretnék karban tartani, és új ismeretekkel gazdagodni. Idősek számára legerősebb az intellektuális motiváció, vagyis nem az elismerés és a hatalomvágy, hanem a tudásvágy (Berek, 2011).

g) A megkérdezettek alig 20%-a várja új kapcsolatok, barátságok kialakulását.

Feltételezésem alapja az idősek kommunikációs szükséglete. A nyugdíjasegyetem, mint tanulási színtér a korcsoport számára, kommunikációs színteret is jelent. Lehetőséget teremt új kapcsolatok kialakítását, régebbi kapcsolatok ápolását (Bajusz, 2009). Azonban az előző hipotézishez képest kevésbé motiválja a résztvevőket.

h) A megkérdezettek 90%-a a szemeszter végeztével továbbra is tervezik a szellemi karbantartásuk folytatását valamilyen formában.

Feltételezésem indokának háttérében az áll, hogy a többnyire magasabb iskolai végzettségű, és aktív korokban szellemi munkát folytató résztvevők a szemeszter végeztével is folytatják tudásuk frissen tartását. Igénylik a tanulást, tájékozódást a világban. A nyugdíjasegyetem, mint egy tanulási színtér, egyike a lehetséges tudásgyarapítási módszereknek. Elgondolásom alapján a résztvevők a programot követően folytatják e tevékenységüket.

i) A programsorozat résztvevőire pozitív hatással van a Nyugdíjasegyetem, ami abban nyilvánul meg, hogy a megkérdezettek több mint fele új tevékenységeket kezdett el.

A feltételezésemnek nem találtam szakirodalmi háttérrel, mégis azt gondolom, helyességéhez nem férhet kétség. Véleményem szerint a nagyszabású rendezvénysorozat generál egyfajta ösztönzést, hogy tapasztaljon meg újfajta cselekvéseket.

j) A megkérdezettek 2/3-ának jobb lett az önértékelése, köszönhetően a rendezvénynek.

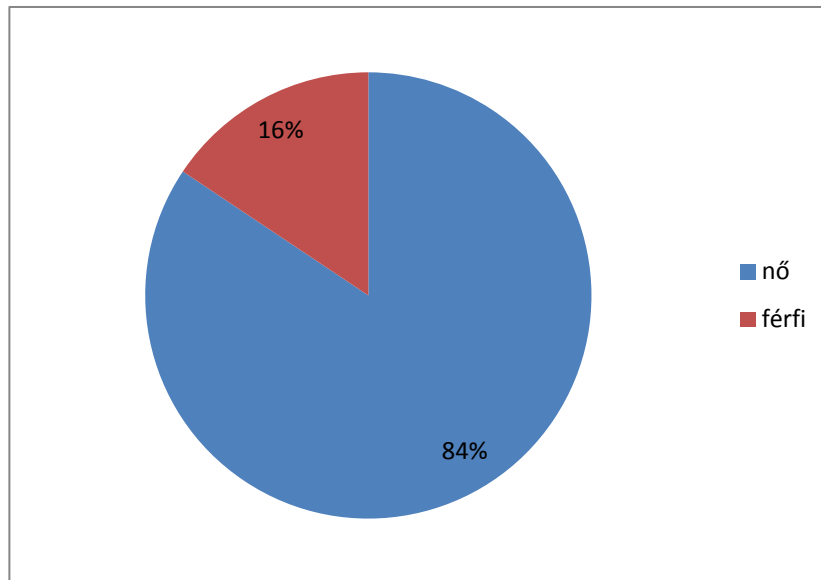
Az újfajta, rendszeres, ismeretterjesztő kikapcsolódásnak köszönhetően, véleményem szerint a másik eredménye a rendezvénynek, hogy a résztvevők pozitívabban tekintenek saját magukra. Többnek érzik magukat, pozitívan változott önképük. Amikor személyesen jelen voltam a kérdőívek kitöltésekor már tapasztaltam a jókedvet, érdeklődést és izgatottságot a résztvevők körében.

4.3. A kutatás eredményei

Az általam vizsgált 4 helyszínen összesen 160 kérdőívet sikerült kitöltetnem. A következőkben pontokba szedve mutatom be kérdőívem kérdéseit, és az ezekre kapott válaszokat, kutatásom eredményeit. A helyszínenként mutatkozó nagyobb eltérésekre, kiemelkedő adatokra igyekszem felhívni a figyelmet.

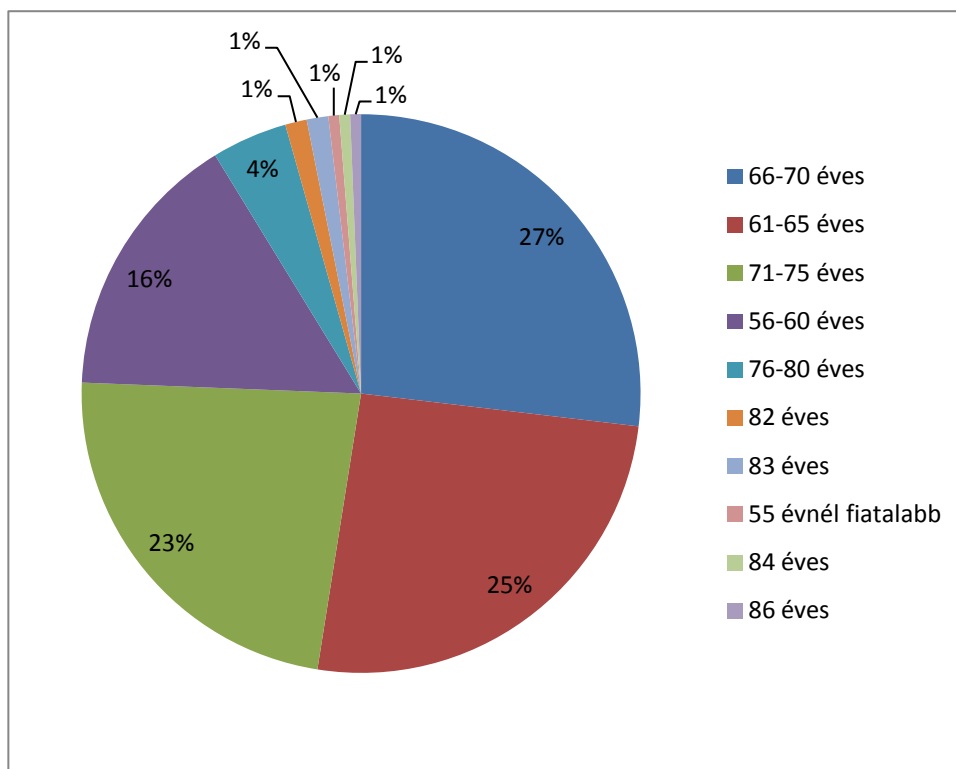
a) a válaszolók nemi és kori összetétele

A nemi összetételt illetően a 160 főből 135 nő, és 25 férfi (3. ábra). A tendencia, hogy a nők nagyobb számban képviseltetik magukat, mindegyik helyszínen megfigyelhető. A férfiak legnagyobb számban-Sopronban vannak jelen (8 fő), legkisebb számban Mosonmagyaróváron (4 fő).



3. ábra: Nemek aránya százalékos megoszlásban

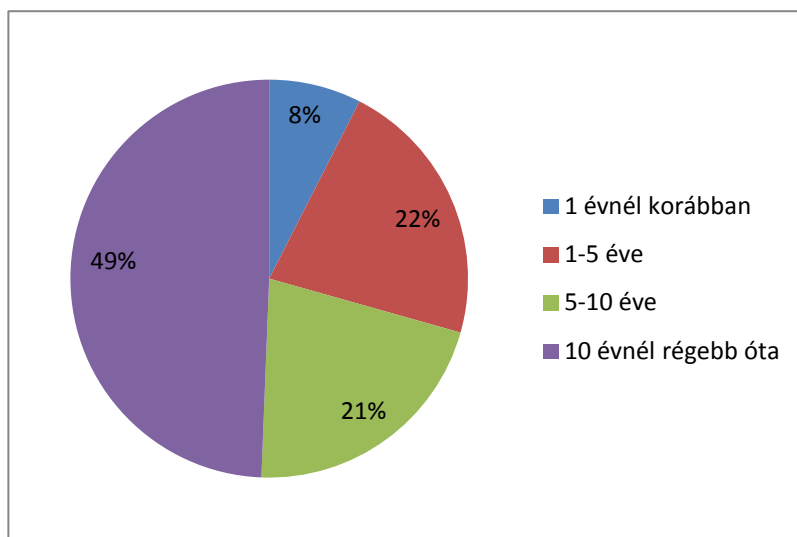
Életkor tekintetében a legtöbb válaszadó a 66-70 éves korcsoportba tartozik (4. ábra), de mindössze 2%-kal, 2 fővel maradnak el a 61-65 évesek. Kiemelném a 71-75 évesek hányadát a mintában, ami dicséretesnek mondható a 37 válaszadóval. Megvizsgáltam azt is, hogy ki a legfiatalabb és a legidősebb a válaszadók közül. A legfiatalabb válaszadó egy 55 éves nő volt, aki bár rokkantnyugdíjas, beleszámítottam a mintába. A fiatalabb kategóriában legtöbben a győri helyszínen vannak, 9 fővel, sokuk 57 és 58 éves. A legidősebbek között szerepel két fő 82 éves és két fő 83 éves személy, 84 éves érdeklődő Sopronból, és a legidősebb szintén soproni 86 éves nő személyében.



4. ábra: Életkorok megoszlása százalékos kimutatásban

b) válaszadók nyugdíjazásának ideje, időtartama

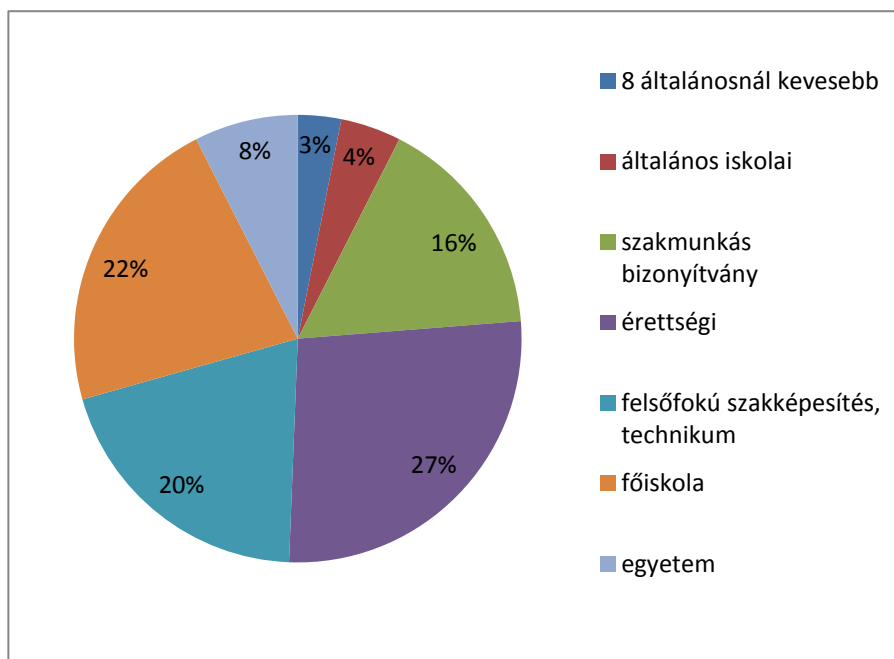
A válaszadók közel fele, 79 fő már több mint 10 éve nyugdíjas már (5. ábra). Akik 1-5 éve és 5-10 éve nyugdíjasok, megközelítőleg azonos arányban vesznek részt a mintában, 69 válaszadóval. Mind a négy helyszínen azonos arányok jellemzőek, vagyis legtöbbször 10 évnél régebb óta nyugdíjasok, nagyságrendileg az 5-10 éve majd az 1-5 éve nyugalmazottak következnek, és legkisebb arányban a frissnyugdíjasok vannak jelen. Kivételt képez a kapuvári helyszín, ahol közel azonos számban szerepelnek a 10 évnél régebb óta és az 1-5 éve nyugdíjasok száma, 16 és 14 fővel.



5. ábra: Nyugdíjban töltött évek száma százalékos megoszlásban

c) legmagasabb iskolai végzettség, szakképesítés

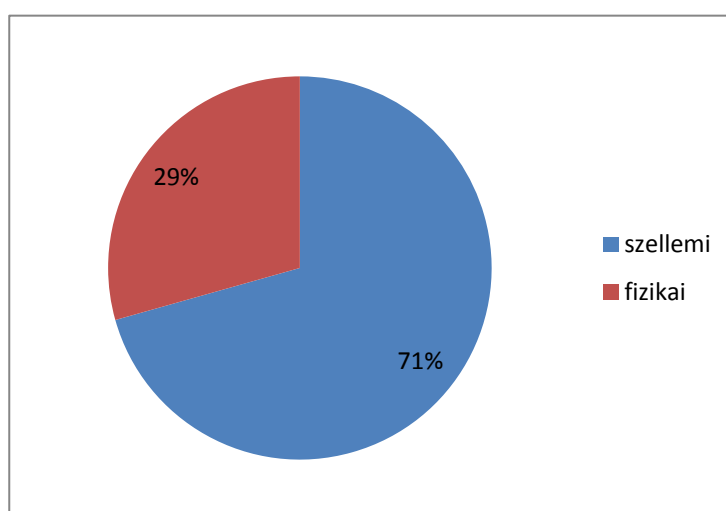
Legnagyobb arányban az érettségivel rendelkezők találhatók meg a mintában, számuk 43 fő. Közel azonos arányban vannak jelen a főiskolai végzettségűek és a felsőfokú szakképzettéskűek, ill. technikummal rendelkezők. 26 fő, vagyis 16% szakmunkás bizonyítványt tud felmutatni, de számukat értékesnek tartom. 8 osztálynál kevesebb végzettséggel rendelkező válaszadók Győr kivételével mindenhol jelen vannak. Bár számuk csekély (5 fő), mégis pozitívnak gondolom a jelenlétüket, hiszen érdeklődők és aktívnak számítanak. 5 főből egy személy, aki rokkantnyugdíjas 55 éves nő Sopronból, 2 fő Kapuvárból (62 és 82 éves nők), és 2 fő mosonmagyaróvári személy (58 és 68 éves nők). Bár legtöbben érettségivel rendelkeznek, a mintában eltérések mutatkoznak. Győrben legtöbben érettségizettek, Kapuváron szakmunkás bizonyítványt felmutatók vannak legnagyobb arányban, Mórán egyenlő arányban vannak az érettségizettek és a főiskolai végzettségűek, Sopronban a felsőfokú szakképzettéskűek, ill. technikummal rendelkeznek a legtöbben.



6. ábra: A megkérdezettek legmagasabb iskolai végzettsége és szakképesítése százalékos megoszlásban

d) aktív kori munka

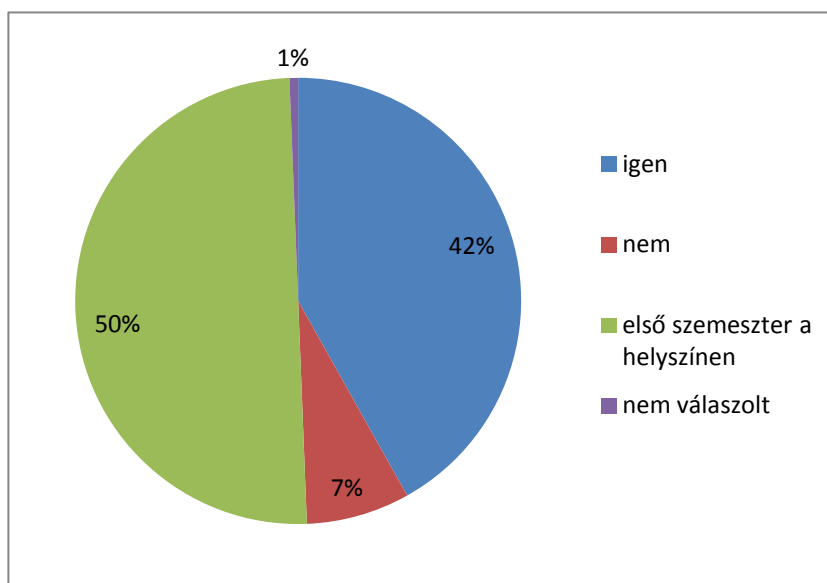
A megkérdezett 160 főből, 71%-uk, vagyis 113 fő foglalkozás szempontjából aktív korában szellemi munkát folytatott. Ha a legmagasabb iskolai végzettségek, és szakképesítések vizsgálatának eredményeivel összevetjük a megkérdezettek eme aspektusát, akkor következtetni lehetett a szellemi foglalkozásuk magas arányára. Kiemelkedően magas a szellemi foglalkozásuk aránya Győrben (35 fő), és legkisebb Kapuváron (23 fő).



7. ábra: Nyugdíjazás előtt folytatott tevékenység megoszlása százalékosan

e) előző féléves részvétel

Mosonmagyaróváron és Kapuváron jelenleg a nyugdíjasegyetem első szemesztere zajlik, így a minta fele, vagyis 80 fő előző félévben nem volt jelen a rendezvényen. A győri és soproni megkérdezettek 42%-a, vagyis 67 személy válaszolt úgy, hogy előző félévben is képviseltette magát az előadásokon. A rendezvénysorozat fejlődését és lélekszámának növekedését jelzi, hogy bár 12 fő előzőleg nem vett részt az előző szemesztereken, jelenleg látogatja a programot.

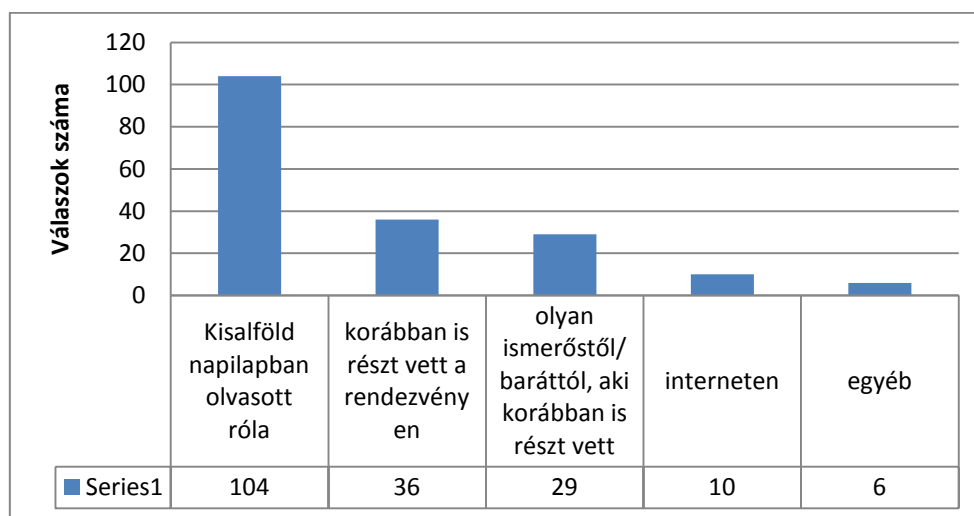


8. ábra: Megkérdezettek részvétele a nyugdíjasegyetem előző szemeszterein százalékos megoszlásban

f) rendezvényről értesülés forrása

Legnagyobb arányban a válaszadók a Kisalföld c. napilapot jelölték, mint a rendezvénysorozatról való értesülés fő forrása (9. ábra). Az eredmény nem meglepő, hiszen a program hivatalos médiatámogatójának és társszervezőjének számít az újság. Meghatározó azon válaszadók száma (36 fő), akik a Kisalföld napilap mellett korábban is részt vettek a rendezvénysorozaton, és értesülésüket e forrásból szerezték. Az idősök egymás közötti kommunikációját mutatja, hogy a rendezvény híre terjedt, és 29 fő olyan ismerőstől vagy barátától hallott az eseményről, aki korábban részt vett rajta. Az interneten kevesen, mindössze 10-en értesültek a programról, köszönhető annak, hogy kevesebben interneteznek az idősök, mint olvasnak újságot, és a nyugdíjasegyetemet kevésbé hirdetik a weben. Az egyéb források

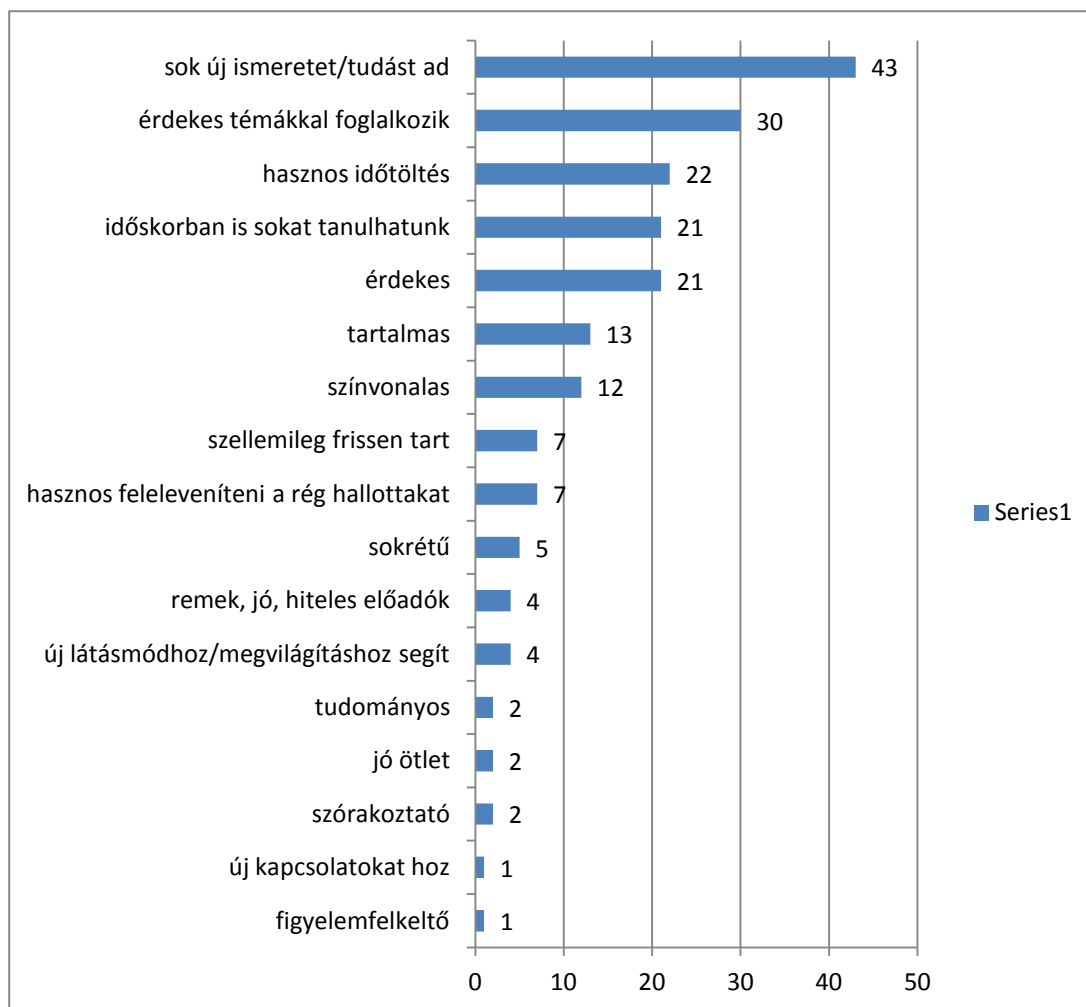
megjelölése között szerepelt a Kapuvári Nyugdíjas Klub, Pannon Nyugdíjas Szövetség tájékoztatása.



9. ábra: Megkérdezettek válaszai a nyugdíjasegyetemről való értesülés forrásairól

g) előadássorozat ajánlásának indokai

A megkérdezett 160 főből mindenki igennel válaszolt arra a kérdésemre, hogy ajánlaná-e ismerősének a nyugdíjasegyetemet. Indoklásként számos érdekes, és színes választ kaptam (10. ábra). Legnagyobb arányban a „sok új ismeretet, tudást ad” indok szerepel. A rendezvényt számos pozitív jelzővel illették a válaszadók: érdekes, mind a rendezvény, mind a témakörök, tartalmas, színvonalas, sokrétű, szórakoztató, tudományos. A szellemre gyakorolt hatásokat is megtaláljuk, mint például idős korban is sokat lehet tanulni a rendezvény által, szellemileg frissen tartja őket, de emellett a rég hallottakat is feleleveníti. A programot hasznos időtöltésnek tartják, ami által új látásmódhoz/megvilágításhoz segíti őket, és akár új ismertséget hozhat.



10. ábra: Megkérdezettek válaszai arra a kérdésre, hogy „Miért ajánlaná a nyugdíjasegyetemet?”

h) Nyugdíjasegyetemmel szembeni elvárások

A következőkben a nyugdíjasegyetemmel szembeni elvárások sorrendbe állítását kértem a válaszadóktól 1-től 5-ig terjedő skálán. Az 1-es jelentette a legkevésbé fontos, és az 5-ös jelentette a legfontosabb elvárást a program felé. A kérdésre azonban a válaszadók 33%-a, vagyis 52 fő értékelhetetlen választ adott. Legtöbb rossz választ Kapuvárról kaptam (16 fő), és Győrben adták a legkevesebb értékelhetetlen választ (11 fő). Nagyon sokan karikával, vagy ikszeléssel jelezték válaszukat. Emellett előfordult még, hogy csak a 4-es és 5-ös értékelést használta csak. Mindkét esetben a megadott válaszokat értékelhetetlennek minősítettem, és nem vettem bele a mintába. A minta ennél a kérdésnél 108. Az értékelhető válaszok értékelése után az eredményt a 11. számú ábra mutatja.



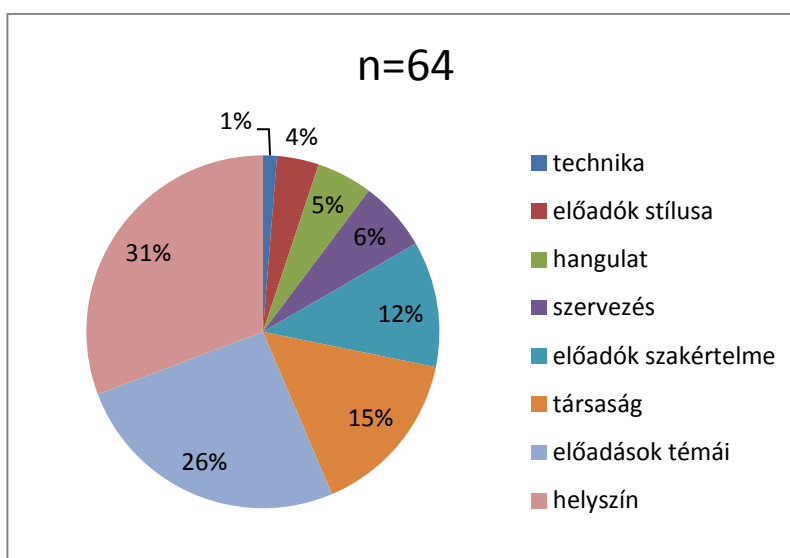
11. ábra: Elvárások hierarchiája a nyugdíjasegyetemmel szemben

A legfontosabb elvárás az új ismeretek elsajátítása/ tudásgazdagodás volt nemcsak összesítve, hanem mind a négy kutatott helyszínen. Az ötödik helyen szereplő, környezetének elismerése nevű kategória szintén mind a négy településen megegyező helyet foglalt el. Érdekesképp megjegyezném, hogy a győri és kapuvári válaszadók teljes mértékben megegyező sorrendet állítottak fel az elvárásokkal szemben, ami megegyezik az összesített eredménnyel. A soproni válaszadók a hasznos időeltöltés szembeni elvárását helyezték a második helyre, míg az önbizalom, önigazolás kategóriát csupán a negyedik helyre. A mosonmagyaróvári válaszadók az új ismeretségek kialakulását tartották a második legfontosabbnak, míg a hasznos időeltöltést a negyedik helyre.

i) kevésbé megfelelő jellemzők

A nyugdíjasegyetem minőségével kapcsolatban a kevésbé megfelelő jellemzőket is megkérdeztem. A kérdésre a megkérdezettek közül mindössze 40%, vagyis 64 fő válaszolt. Nagyon sokan a kérdéshez odaírták, hogy ők mindennel meg vannak elégedve, teljes mértékben elégedettek. Ezért feltételezem, hogy a kérdésekre olyan sokan nem válaszoltak (96 fő). A válaszadók közül legtöbben (24 fő) a helyszínt jelölték meg, mint legkevésbé megfelelő jellemző (12. ábra). Ez a jelenség Mosonmagyaróvár kivétel mindegyik helyszínrre igaz, ahol csak 1 válaszadó jelölte a helyszínt. Mivel személyesen voltam jelen a kérdőívek kitöltésekor (Sopron kivételével), a helyszínekkel kapcsolatban van pár személyes

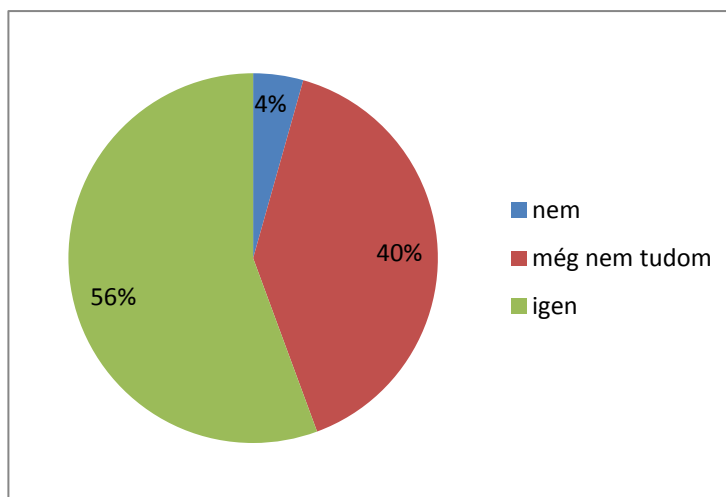
tapasztalataim. Győrben a város legnagyobb csarnokában, az Egyetemi Csarnokban tartják meg az előadásokat, hiszen befogadóképessége alkalmas egyedül a városban a nagyszámú idős korosztály számára. Azonban hiába a tágas helyszín, a székek egysíkú elrendezésben vannak, hátráltató tényező a látásban. Természetesen szélesvásznú kivetítő és hangosítás kompenzálja a kellemetlenséget. Kapuváron szintén hasonló probléma áll fenn, az egysíkú székek. Mosonmagyaróváron ezzel szemben lépcsőzetesen emelkedő ülőalkalmatosságokon foglalhatnak helyet az érdeklődők. Ezen a helyszínen viszont a legtöbben (8 fő) az előadások témáit kifogásolta. Összesítve a második helyet (20fő) foglalja el ez a kategória. Jelentős hányadot tesz ki a társasággal (12 fő) és az előadók szakértelmével (9fő) szembeni kifogások. Megjelenik a jellemzők között, bár kis részben a szervezés, a hangulat, az előadók stílusa, és a technika is.



12. ábra: Nyugdíjasegyetemmel szemben kifogásolt tényezők százalékos megoszlásban

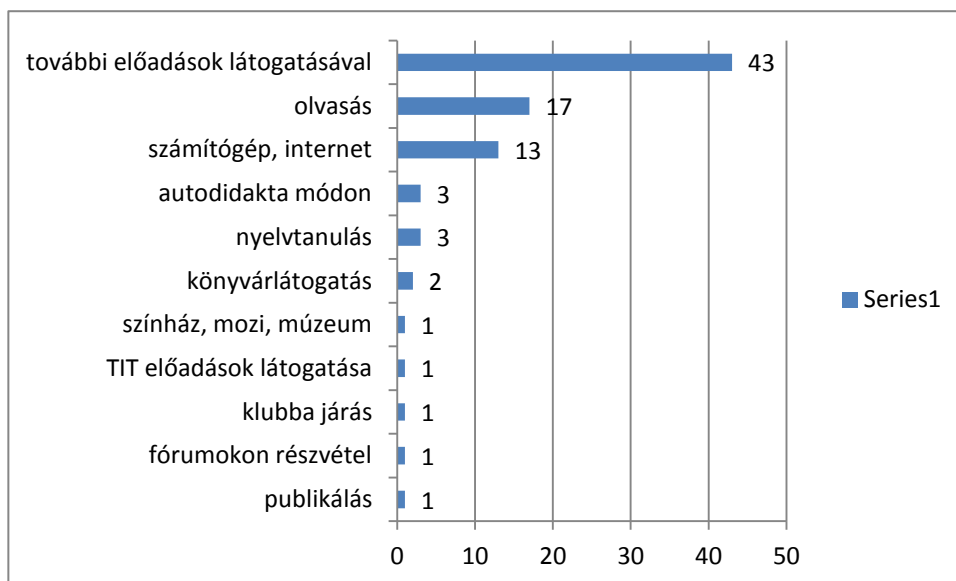
j) tudásának további gyarapításának, frissítésének módjai

A továbbiakban azt vizsgáltam, hogy a nyugdíjasegyetem előidézett-e valamilyen pozitív változást a résztvevő idősokban. Arra a kérdésre, hogy a továbbiakban tervezik-e a tudásuknak további frissítését, gyarapítását folytatni, a 160 válaszadóból 56%, vagyis 89 fő igennel válaszolt (12. ábra). Kapuváron kiemelkedő 28 fős számmal. A még nem tudom választ 64-en jelölték, ami véleményem szerint jelentős szám, különösképp a mosonmagyaróvári eredményekben (24 fő). Biztató azonban a nem válasz kevés aránya, mindössze 7 fő gondolkodik így.



13. ábra: Megkérdezettek jövőbeni szándéka a tudásuk további gyarapítását illetően százalékos megoszlásban

Aki az igen választ jelölte, megkértem, írja le milyen módon tervezi ismereteit tovább bővíteni. Sokszínű és érdekes válaszokat kaptam (13. ábra). Számomra nem meglepően, legtöbbször (43 fő) további nyugdíjasegyletem kereteiben megszervezett előadások látogatása által szeretné tudását frissen tartani. Az olvasás szerepel a második helyen, amit az internetezés/számítógépezés követ. Az olvasásánál számos válaszadó megjegyezte, hogy az elhangzott előadásoknak részletesebben utána szoktak olvasni, ami összekapcsolódik a rendszeresebb internetezéssel a válaszok alapján. A válaszok között megjelent a könyvtár, múzeum, mozi, színházlátogatás is, mint kulturális tevékenység. Emellett a TIT előadások, nyelvtanulás terve, klubok felkeresése, és fórumokon való részvétel. Szeretném kiemelni, azt, hogy valaki a publikálást jelezte, mint tudásának további frissen tartásának módját. Legkevesebb kategóriát Kapuváron írták (további előadások, olvasás, internethasználat, és autodidakta módon), többi kutatási helyszínen viszont válaszokat kaptam.

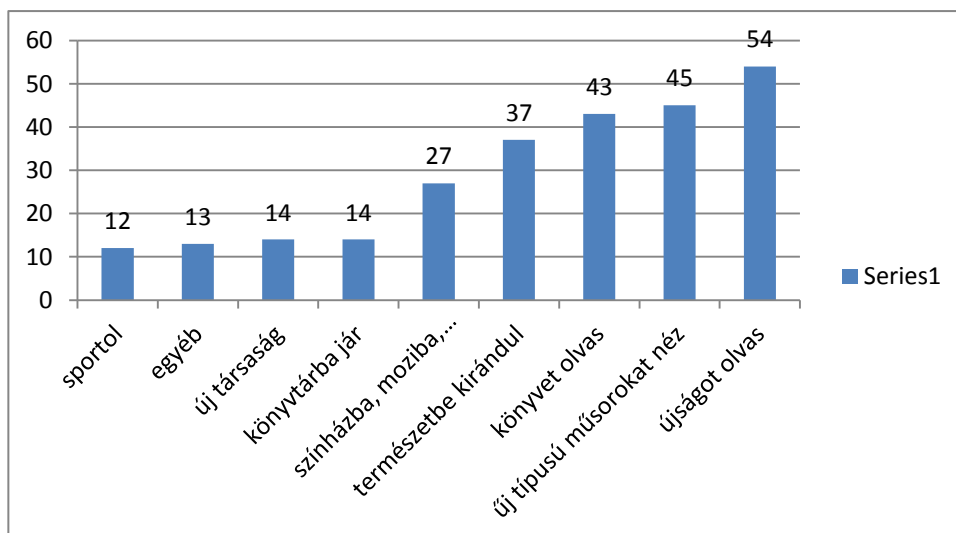


14. ábra: Válaszadók tudásának frissítésének tervezett módjai

k) új tevékenység elkezdése

A kérdőívben számomra ez a kérdés lett volna az egyik legérdekesebb. Azonban kételkedem az eredmények hitelességében. Elsőként megkérdeztem, hogy mióta a nyugdíjasegyetem előadásait látogatja, elkezdett-e valamilyen új tevékenységet. A 160 válaszadóból 69%, vagyis 111 fő igennel válaszolt. A nem választ jelölők (49 fő) sok esetben megindokolták válaszukat, miszerint ők korábban is ezeket a tevékenységeket folytatták.

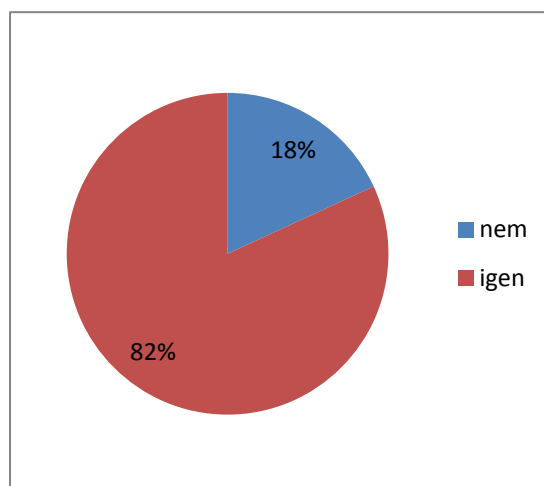
A kérdőívem hibájának tekintem ezt a kérdést, utólag úgy gondolom, hogy jobban ki kellett volna hangsúlyozni az új tevékenységet, megváltozott cselekvések fajtáit. A kételkedésem abban áll, hogy válaszadók nagy része a megadott lehetőségek közül csak kevés kategóriával élt. Az újságot és könyvet olvasó válaszadók hányada döntő (97 fő). Az új típusú műsorokat néz kedvező, második leggyakoribb tevékenységnek sorolható be. Ez a kategória soproni és győri válaszadók között a legjellemzőbb cselekvés volt. Az egyéb kategóriákban színes adatokat kaptam: rejtvényfejtés, internet gyakoribb használata, kertészkedés, zongorázás, nyelvtanulás. Ezen megjelölt tevékenységek közül is kételkedem a zongorázás, rejtvényfejtés és kertészkedés újdonságára, hiszen ezek a cselekvések nem ilyen típusúak, hanem mindennaposak, megszokottak. Értékesnek tartom, az új társaságba jár, az új típusú műsorokat néz, a könyvtárba jár, és színházba, moziba, múzeumba jár kategóriák megjelölőit. Ezek a válaszok bár némileg árnyaltan, de jelezhetik a nyugdíjasegyetem által előidézett változásokat.



15. ábra: A válaszadók újonnan kezdett tevékenységeinek formái

l) többnek érzi-e magát

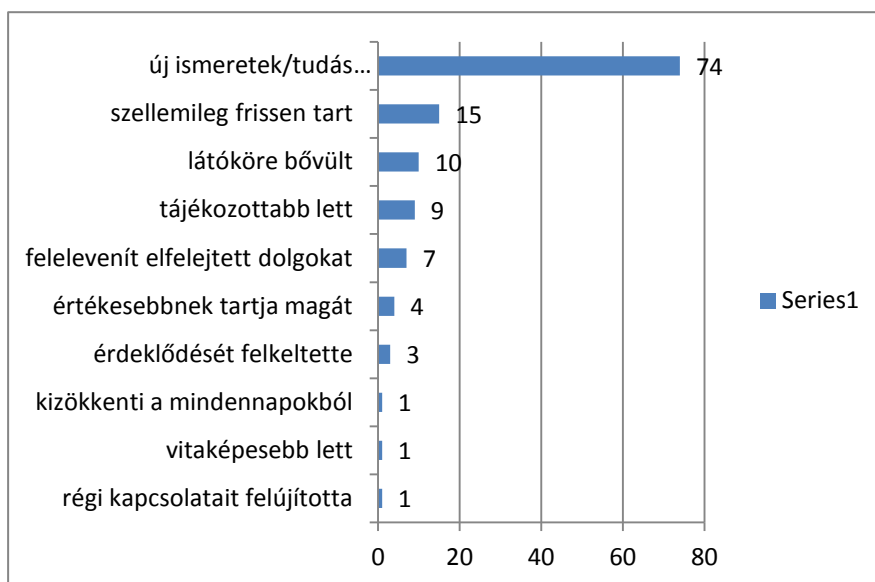
A kérdésemre, miszerint többnek érzik-e magukat a nyugdíjasegyetem résztvevői 82%-uk, vagyis 131 fő igennel válaszolt (16. ábra). Vagyis valamilyen pozitív változást idézett elő az előadássorozat a válaszadókban.



16. ábra: Megkérdezettek százalékos megoszlása, mely szerint „Többnek érzik-e magukat?”

Hogy miben, miként testesül meg ez a változás, a következő válaszokat kaptam (17. ábra). 74 válaszadó azt emelte ki, hogy új ismeretek és tudás bitrokába jutott, ehhez a válaszhoz sorolnám még azokat a kategóriákat, miszerint szellemileg frissen tartja (15 fő) őket az előadássorozat és felelveníti a rég hallottakat (7 fő). Pozitívumként emelném még ki,

akiknek a látókörét kiszélesítette (10 fő) és tájékozottabbá tette (9 fő) a rendezvény látogatása, emellett érdeklődőbbé váltak (3 fő). 4 fő jele, hogy értékesebbnek érzi magát, és 1 fő, aki vitaképesebbnek érzi magát.



15. ábra: Megkérdezettekben felmerült pozitív változások válaszai

4.4. A kutatási eredmények és a hipotézisek összevetése

Kutatásom bemutatásának utolsó pontjában a hipotéziseimet vetem össze a kutatási eredményeimmel, megvizsgálva, hogy ez utóbbiak mennyire felelnek meg a kutatásom megkezdése előtti feltételezéseimnek. Vázlatpontok szerint ismertetem a hipotéziseket, és mindegyik alá külön-külön kifejtem a kutatási eredményeket, majd ezeket összehasonlítom egymással, és próbálok magyarázatot találni az esetleges különbségekre. Következtetéseimet azonban csupán az általam megkérdezett 160 főre, a kutatásom mintájára, és nem a nyugdíjasegyetem összes résztvevőjére vonatkozóan vonhatom le.

1. *A megkérdezettek több mint a fele érettségivel vagy annál magasabb iskolai végzettséggel rendelkezik.*

A kutatás eredményei alapján 43-an rendelkeznek érettségivel, felsőfokú szakképesítéssel, technikummal 32-en, főiskolai végzettséggel 35-en és egyetemi végzettséggel 12-en. Ami azt jelenti, hogy összesen 122-en rendelkeznek érettségivel vagy annál magasabb iskolai végzettséggel. A 160 főből hipotézisem alapján minimum 81 főnek kell az általam megfogalmazott kritériumnak megfelelnie. Pozitív tény, hogy ennél többen, 122-en, vagyis 76% megfelel a feltételezésemnek.

2. *A megkérdezettek 2/3 nő.*

Az eredményeim szerint 135-en, vagyis a válaszadók 84%-a nők. Feltételezésemet 66%, vagyis a megkérdezettek 160 főből legalább 105 fő tudja teljesíteni. Vagyis hipotézisem igazolódni látszik.

3. *A megkérdezettek több mint fele az előző félév/félévek Nyugdíjasegyetem rendezvényein is részt vettek.*

160 válaszból 80-at vettem figyelembe, két helyszín választ, ahol már több szemeszter óta zajlik a program. A vizsgált mintából egy fő nem válaszolt. Az eredmények alapján 67-en válaszolták, hogy részt vettek az előző féléven, ami a minta 83%-a. Hipotézisem tehát beigazolódott.

4. *A megkérdezettek több mint a felének a programsorozatot olyan ismerőse ajánlotta, aki korábban is részt vett az előadásokon.*

A kutatási adataim alapján mindössze 29 fő jelezte, hogy a rendezvényt olyan ismerőse ajánlotta, akik korábban is részt vett rajta. A feltételezésem szerint legalább 81 személy értesüléseit olyan barátjától szerezte, aki ismerte a programot, de ez az állításom nem igazolódott.

5. *A megkérdezettek 2/3-a a Kisalföld c. napilap hasábjain keresztül értesültek a rendezvényről.*

Az eredményeim alapján 104 fő, vagyis a megkérdezettek 65%-a a Kisalföld napilapon keresztül értesült a rendezvénysorozatról. Hipotézisemben 66%-ot határoztam meg, ami 105 főt jelent, így csak egy személy hiányzik a feltételezésem helyességéhez. Úgy gondolom nem teljes mértékben, de beigazolódott a meghatározásom.

6. *A megkérdezettek teljes hányada/100%-a a tudásuk gyarapodását és felfrissítését várják az előadásoktól.*

A hipotézisre a választ egy 1-től- 5-ig terjedő skálán való értékelésen keresztül kerestem a választ. Az új ismeret, tudás megszerzése, felfrissítése az eredmények szerint 61%-ban, 66 személy számára volt a legfontosabb elvárás a Nyugdíjasegyetem előadásaival szemben. A mintában az értékelhető válaszok száma 108 volt. Tehát 42 válasz esetben a megkérdezettek más elvárásokat tekintettek a legfontosabbnak. Györben például 14 válasz alapján a

környezetének elismerése kapta az 5-ös értéket, Kapuváron és Sopronban 8-8 esetben választottak más kategóriát, Mosonmagyaróváron 12 esetben nem az új ismeretet választották a legfontosabbnak. Ezek adatok alapján tehát hipotézisem nem igazolódott be.

7. A megkérdezettek alig 20%-a várja új kapcsolatok, barátságok kialakulását.

A kutatási adataim alapján ténylegesen kevésbé tartják fontosnak a megkérdezettek az új kapcsolatok kialakulásának lehetőségét, azáltal, hogy a programsorozat résztvevői. Csupán a negyedik helyre került a nyugdíjaseggyel szembeni elvárások között. Tehát hipotézisem igazolásaként, csupán hozadékos elemként jelenik meg a új barátságok kialakításának igénye.

8. A megkérdezettek 90%-a a szemeszter végeztével továbbra is tervezik a szellemi karbantartásuk folytatását valamilyen formában.

A kutatási adatok szerint a megkérdezett 160 főből csupán 89 személy, vagyis 56% válaszolt igennel, miszerint tervezi tudásának további frissítését, gyarapítását a továbbiakban. A hipotézis megállásához azonban 144 személy igen válasza lett volna szükséges. Tehát nem igazolódott be a feltételezésem.

A minta 40%-a, vagyis 64 fő a „még nem tudom” kategóriát jelölte a feltett kérdésre. Az indok talán erre az, hogy a válaszadók szívesebben jelölték ezt a választ, mivel csak a későbbiekben derül ki, hogy lesz-e motivációjuk tanulni, szervezett formában előadásokra járni, vagy bármi más tudásfrissítő tevékenységbe belekezdeni. Magyarázat lehet még, hogy az idejük vagy az egészségük hozzájárul-e ehhez a szándékukhoz. És a kérdésre az adott pillanatban nem tudtak igen vagy nem válasszal határozottan dönteni.

9. A programsorozat résztvevőire pozitív hatással van a nyugdíjaseggyem, ami abban nyilvánul meg, hogy a megkérdezettek több mint fele új tevékenységeket kezdett el.

A vizsgálat válaszai alapján a 160 fős mintából 111 fő, azaz 69% új tevékenységbe kezdett bele, mióta a nyugdíjaseggyem hallgatója. a hipotézis beigazolódott, mivel teljesült a minimum 81 fős küszöb, azonban az eredménnyel nem értek egyet.

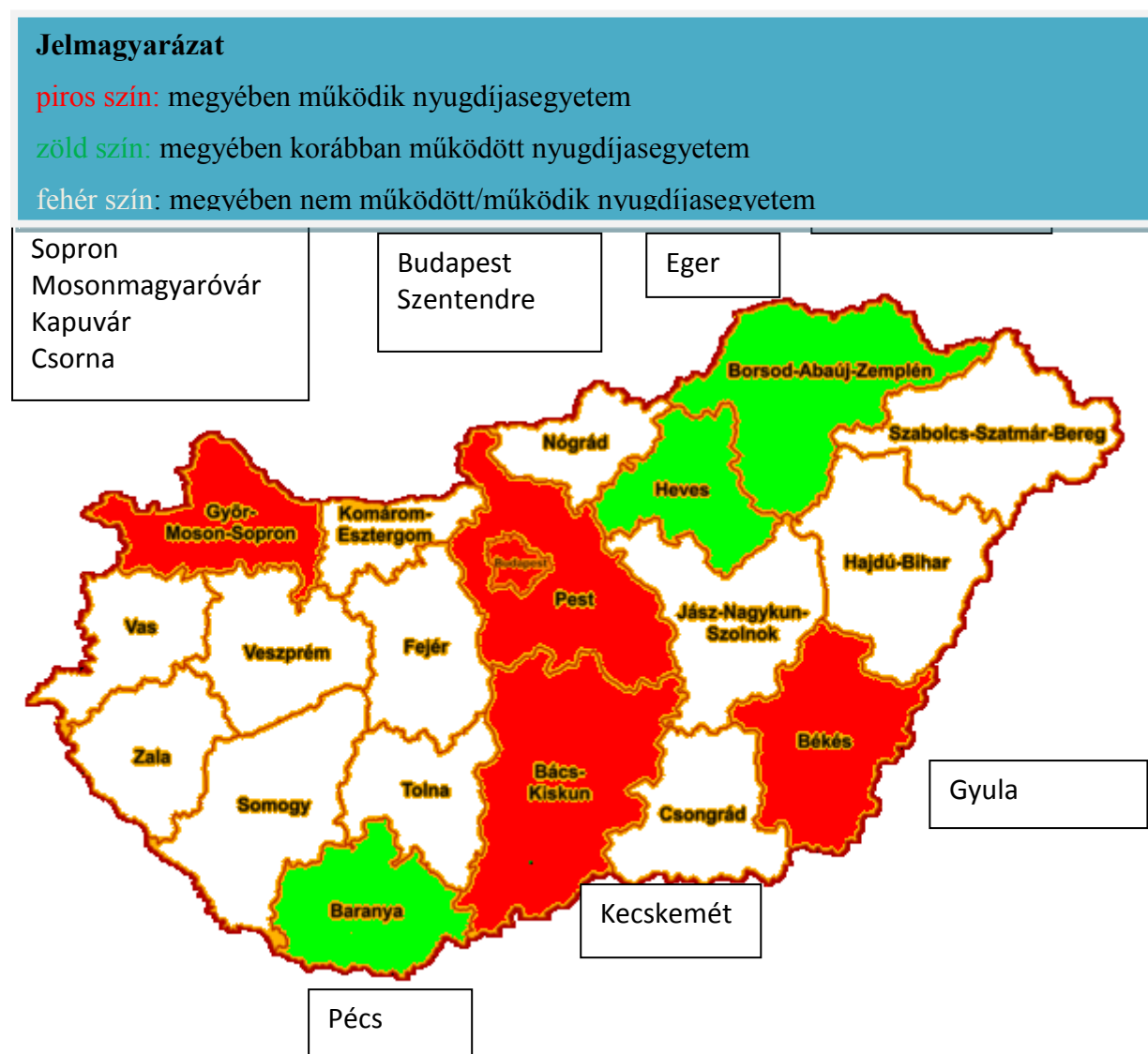
Az okot a kérdésemben találtam meg. Úgy gondolom, hogy nem tettem fel kellőképp hangsúlyozva a kérdést. Bár sokan helyesen értelmezték a kérdést, mégis nem tartom reálisnak az eredményt.

10. A megkérdezettek 2/3-ának jobb lett az önértékelése, köszönhetően a rendezvénynek.

Az eredmények szerint a válaszadók 82%-a, 131 fő igennel válaszolt, miszerint többnek érzi magát az előadássorozat látogatása által. Hipotézisem igazolásához 106 igen válaszra lett volna szükségem, amit meg is haladtam. Tehát feltételezésem beigazolódt.

5. Fejlesztés- nyugdíjasegyetem indításához szükséges tényezők

Az általam készített térképpel szeretném szemléltetni, hogy megyei felosztásban jelenleg hol működik idős emberek számára szervezett formában rendezvénysorozat, korábban hol működött és melyek voltak azok a megyék, ahol egyáltalán nem volt hasonló programsorozat.



16. ábra: Magyarországi nyugdíjasegyetek

Elmondható, hogy kevés helyszínen működik nyugdíjasegyetem az országban. Számos megye területére nem jutott el a kezdeményezés, éppen ezért TDK munkám célja bemutatni,

hogyan lehetséges létrehozni, megszervezni az idők számára egy jól működő, minden igényt kielégítő programsorozatot.

Empirikus kutatásommal tudományos háttérét igyekeztem bemutatni annak, hogy igazoltan szükségük van az időknek a szellemi karbantartásuk korábbiakban bemutatott példájára, bizonyítottan pozitívan hat agyi működésükre, kapcsolataik ápolására, vagy újak létrehozására, kommunikációjuk fejlesztésére, és önérzetük javításának érdekében.

Tudományos munkám következő lépésének tehát azt tartom, hogy a kutatásaim eredményeit (programok feldolgozása, empirikus kutatás) felhasználva, olyan saját elgondolású fejlesztést mutatok be, aminek segítségével lépésenként fel lehet építeni a rendezvény-sorozatot.

Egy nyugdíjasegyetem elindításához szükséges tényezőket csoportosítva mutatom be, előkészítő lépéseket, majd a személyi és tárgyi feltételeket, majd a kiegészítő tényezőket, melyeket részletesen a következőkben olvashatóak.

5.1. Előkészítő lépések

- A téma történetiségének és jó gyakorlatainak megismerése

Lényeges feladatnak tartom, mielőtt belekezdenénk egy nyugdíjasegyetem szervezésébe, a téma történetiségének megismerését, illetve a jó gyakorlatok mélyebb elemzését. Hiszen számos hasznos információhoz juthatunk hozzá, az elemzésük segítséget nyújt munkánk elkezdéséhez. Kiküszöbölhetjük a korábbi gyengeségeket vagy a bevált módszereket alkalmazhatjuk saját kezdeményezésünkönél.

- Előzetes felmérés készítése a létszámról és az igényekről.

Azt jelenti, hogy potenciálisan mekkora lehet az érdeklődő idők száma, Véleményem szerint KSH adatok elemzése megmutatja, hogy az adott régióban, majd leszűkítve megyében és városban, illetve annak vonzáskörzetében mennyi az idők száma. Pontosabb eredményeket mutathatnak a konkrét megyei kimutatások. A potenciális idők számát kérdőíves felmérés segítségével tudhatjuk meg pontosabban, amelyet összeköthetnénk a program lehetséges témáinak vizsgálatával is. Remek eszközei lehetnek például megyei

olvasottságú újságban közzétett felhívások, nyugdíjas klubok résztvevőinek körében, szakemberek megkérdezésével.

- Résztvevők toborzása.

Marketing tevékenység folytatása értem ez alatt. Lényegesnek tartom, hogy minél több csatornán juttassuk el az idősök felé a program hírért, melyben segítségünkre lehetnek az újságok, szórólapok (célzottan elhelyezve orvosi rendelőkben, gyógyszertárakban, fodrász-üzletekben, bevásárló helyeken, lakóhelyek faliújságján), helyi televízióállomások, helyi rádiók, nyugdíjas klubok, templomban. Minél több csatornán találkoznak az eseménnyel, annál meggyőzőbb tud lenni.

- Jelentkezések feltételeinek biztosítása.

Szükségesnek tartom külön telefonvonal létrehozását a kezdeményezés számára, amely szükséges lehet tájékoztatásra, és nem utolsó sorban jelentkezésre, a programokra, tehát regisztrációs céllal. Könnyebb és gyorsabb megoldást biztosít az e-mailes kapcsolat, illetve jelentkezések terén elektronikusan kitölthető regisztrációs lap elkészítése.

5.2. Személyi feltételek

- Elsőként egy összefogó személy szükségességét emelném ki.

Olyan személyről van szó, aki koordinálja a programot, élére áll, és hivatalos arca a programnak. Elkötelezettségét növelheti, ha személyes érintettség köti össze a rendezvénnyel.

- Előadók biztosítása.

Az előadók változatossága csak emelni tudja véleményem szerint a program színvonalát. Megkeresetünk egyetemi tanárokat, tudósokat, de közéleti személyiségeket is, például a rendőrség, a büntetés-végrehajtás területéről is.

- Szervezők biztosítása

Az adott félév indítása előtt mindenképpen több személy szükséges a feladatok elvégzéséhez, mint például programterv elkészítése, egyeztetés az előadókkal, regisztrációs feladatok. A program ideje alatt azonban elégséges lehet egy munkatárs tevékenysége.

Munkáját segíthetik, kiegészíthetik résztvevő idősök, akik közvetíteni tudják az esetlegesen felmerülő igényeket, problémákat.

5.3. Tárgyi feltételek

- Helyszín biztosítása.

Az ideális helyszín megtalálásához is lényeges az előzetes felmérés az érdeklődők számáról, ezáltal tudjuk biztosítani a megfelelő komfortos helyszínt. Szükséges a megfelelő számú ülőhely mellett a technikai felszereltség megléte, vagyis hangosítás, kivetítő, PC szükségessége az idősök számára. Lényegesnek tartom, hogy minden egyes program ideje alatt egészségügyi személyzet biztosítása, bármely felmerülő egészségügyi probléma kezelésére.

- Finanszírozás.

A felmerülő költségek tekintetében figyelembe kell venni a következő kérdéseket. A szükséges helyszín ingyenesen igénybe vehető, vagy bérelni szükséges? A meghívott előadók számára jelképes honoráriumot adunk-e? A résztvevők motiválására alkalmazunk-e valamit, mint például ajándékok biztosítása, kisebb értékűeket (könyv) vagy nagyobb értékűeket (utazási lehetőség)? Adminisztrációs költségek fedezése is szükséges (telefonvonal, internet-költségek, egy állandó munkatárs fizetése).

A felmerülő költségek fedezéséhez tehát szükséges felkutatni a forrásokat. Érdeemes próbálkozni pályázati lehetőségekkel, hiszen az idei, 2012-es év, mint Az aktív idősödés és a generációk közötti szolidaritás európai évének keretében lehetőség adódik rá. Úgy gondolom, amely helyszínen megrendezésre kerülne a programsorozat, a város nevét is öregbítene, így az önkormányzati források után is lehetne lobbizni, ugyanígy az egyetemi források esetében is.

- Média, mint támogató.

Mint ahogy az előkészítő lépéseknél is megemlítettem, a különböző médiacsatornáknak nagy szerep jut. Lényegesnek tartom legalább egy olyan médiumot találni, aki partnerszervezőként támogatja a kezdeményezést. Ez lehet például egy megyei napilap. Vegyen részt a kezdetektől a programsorozat létrejöttében, a felhívástól kezdve a folyamatosan friss információk biztosításán keresztül, a részletes beszámolók tájékoztatásáig.

Az adott lap alkothatna egy új, állandó rovatot a rendezvénynek, ez állandó kapcsolattartó újságíróval egyetemben. További médiumokat is a nyugdíjasegyetem mellé állíthatunk, aki kiegészítőleg támogatja munkánkat.

5.4. Kiegészítő tényezők

- Honlap létrehozása.

A kezdeményezés számára létrehozott honlap tartalmazza a regisztráltak nevét, az épp futó vagy korábbi programok időpontját, előadójával kapcsolatos információkat, az előadás tervezett tartalmát. Emellett szolgál, mint a friss és fontos információk tárháza, tananyagok forrása, képek és videók galériája. A résztvevők számára létrehozható üzenőfal, ami megkönnyíti az egymás közötti kommunikációt, a kapcsolatteremtést. Illetve a szervezők felé lehetséges kérdések, problémák megvitatásának helye is lehet.

- Elektronikus tananyag írása.

Az elhangzott előadások anyagából, úgy gondolom, rendkívül lényeges feladat lenne elektronikus tananyag létrehozása. Részben a mozgáskorlátozottaknak, a nagy távolságban élőknek biztosítja a tanulási lehetőséget, részben a jelen lévőknek is biztosítja az ismétlés, felelevenítés lehetőségét.

Az általam ismertetett tényezők ismeretében kijelenthető, hogy rendkívül sokrétű feladatot és kihívást jelent egy nyugdíjasegyetem megszervezése, ami kitartó és elkötelezett munkát igényel. Mégis úgy vélem, rendkívül értékes és felemelő feladatot jelent, nemcsak az idősek számára okozva örömet, hanem a munkában részt vevő egyének számára is.

6. Összegzés

TDK dolgozatomban az idősök egy különleges tanulási színterével, a nyugdíjasegyetemmel foglalkoztam. Ismertettem a téma rövid történetiségét, mind külföldi és mind hazai példák bemutatásával. Dolgozatom központi részét képezte a Győr-Moson-Sopron megyében jelenleg is működő nyugdíjasegyetemek bemutatása illetve az öt helyszín (Győr, Sopron, Mosonmagyaróvár, Csorna, Kapuvár) közül négy keretében a résztvevő idősök körében végzett empirikus kutatásom.

A történeti elemzés és a kutatási eredmények ismertetése hozzájárult ahhoz, hogy igazolni tudjam, hogy az idősöknek szükségük van a szellemi karbantartásuk korábbiakban bemutatott példájára, bizonyítottan pozitívan hat agyi működésükre, kapcsolataik ápolására, vagy újak kialakítására, kommunikációjuk fejlesztésére, és önérzetük javításának érdekében.

Tehát a munkám következő szakaszában egy koncepciót állítottam fel, mely alkalmas arra, hogy -az elemzéseim és a kutatásom eredményeit felhasználva- különböző helyszíneken nyugdíjasegyetemet tudjunk létrehozni. a szükséges elemeket előkészítő lépésként, tárgyi és személyi feltételenként, illetve kiegészítő tényezőkként csoportosítva fejtettem ki.

Kutatási módszereim sokfélesége segített hozzá. hogy a munkám létrejöhessen, mint a dokumentumfeldolgozás, interjúk, és a kérdőíves felmérés.

Úgy gondolom, dolgozatom rendkívül időszerű problémával foglalkozik az időskorú népesség növekvő számának figyelembe vételével és az aktív életük hozzájárulásának biztosításával. Ezáltal a gerontológia olyan feladatával, mely nagy kihívást jelent, de felettébb érdekes és örömet okozó tevékenység.

Amennyiben hozzájárulhatok e kihívásokon való elgondolkodásán és kezelésén, vagyis biztosítjuk az ország több területén az idősök számára nyugdíjasegyetemek létrejöttét, munkámmal elértem a célom.

7. Irodalomjegyzék

1. Az elkészült tavaszi félév programja, <http://nye.sze.hu/catview/index/id/5454/m/2095> (2012. március 01.)
2. BAJUSZ Klára: Az időskori tanulás, <http://www.ofi.hu/tudastar/bajusz-klara-idoskori>, (2011. szeptember 26.)
3. BEREK Andrea: Nyugdíjas tanulók-tanuló nyugdíjasok (A Nyugdíjasok Óbudai akadémiaja). In: Gerontoeducáció, 2011/2. 1. évfolyam, 4. szám, p.5-19.
4. BOGA Bálint: Az idős emberek és a felnőttoktatás. In: Kultúra és közösség, 1999, II. évfolyam, p. 137-145.
5. BOGA Bálint: Tanulás időskorban, gerontagógia. In: Gerontoeducáció, 2011/2. 1. évfolyam, 4. szám, p.41-47.
6. CS. KOVÁCS Attila: Évzáró a Nyugdíjas Akadémián. In: Kisalföld, 2012. január 27. LXVII. /23. szám
7. CS. KOVÁCS Attila: Kistérségi Nyugdíjas Egyetem Csornán. In: Kisalföld, 2011. november 19. LXVI./271. szám
8. CS. KOVÁCS Attila: Nyugdíjas Akadémia: művészettörténeti előadás. In: Kisalföld, LXVI./275. szám
9. CS. KOVÁCS Attila: Ősztől újra kistérségi Nyugdíjas Akadémia. In: Kisalföld, 2012. január 20. LXVII./17. szám
10. CS. KOVÁCS Attila: Rendőrségi tanácsok a Nyugdíjas Akadémián. In: Kisalföld, 2011. december 8. LXVI./287. szám
11. CS. KOVÁCS Attila: Szabad szappanozni. In: Kisalföld, 2011. december 1. LXVI./281. szám
12. CSIHA Tünde Noémi: Az adózásról szólt a Nyugdíjas Egyetem harmadik előadása, 2011. április 17.
[http://www.nyme.hu/index.php/12244/?&L=1&no_cache=1&tx_ttnews\[backPid\]=12235&tx_ttnews\[tt_news\]=3304](http://www.nyme.hu/index.php/12244/?&L=1&no_cache=1&tx_ttnews[backPid]=12235&tx_ttnews[tt_news]=3304), (2012. március 01.)
13. CSIHA Tünde Noémi: Elindult a Soproni Nyugdíjas Egyetem, 2011. március 31.
http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:GYETb_45lnAJ:www.nyme.hu/index.php%3Fid%3D8710%26no_cache%3D1%26tx_ttnews%255Btt_news%255D%3D3204%26tx_ttnews%255BbackPid%255D%3D8714+nyugd%C3%ADjas+egyetem+sopron&cd=1&hl=hu&ct=clnk&gl=hu(2011. szeptember 05.)
14. CSIHA Tünde Noémi: Miért nem volt fakorszak az emberiség történetében? 2011. november 09.

- [http://www.nymepress.hu/index.php/12244/?&L=1&no_cache=1&tx_ttnews\[backPid\]=12235&tx_ttnews\[tt_news\]=3919](http://www.nymepress.hu/index.php/12244/?&L=1&no_cache=1&tx_ttnews[backPid]=12235&tx_ttnews[tt_news]=3919), (2012. március 01.)
15. Deák Edyta- Deák Gábor (2009): Harmadik generáció egyetemei Lengyelországban.
In: Felnőttképzés, 2009/4. p.23-24
16. dr. Vértés László (1986): Az idősök egészségnevelésének új formái: „Nyugdíjasok Főiskolája”, Nyugdíjasok Szabadegyeteme”. In: Egészségnevelés, 27. évfolyam, 1986, p. 15-18
17. Erdő az ember szolgálatában, 2011. április 13.
[http://www.ktk.nyme.hu/index.php?id=8710&L=1&id=8710&no_cache=1&tx_ttnews\[tt_news\]=3279&tx_ttnews\[backPid\]=8714](http://www.ktk.nyme.hu/index.php?id=8710&L=1&id=8710&no_cache=1&tx_ttnews[tt_news]=3279&tx_ttnews[backPid]=8714), (2012. március 01.)
18. FÁBIÁN György: Jövőre újra Nyugdíjasegyetem!, 2010.december 12.,
http://www.kisalfold.hu/gyori_hirek/jovore_ujra_nyugdijasegyetem/2194412/ (2012. január 05.)
19. GLÜCH Csaba: Öt szenior a hallgatók között, 2011.09.06.,
http://www.kisalfold.hu/gyori_hirek/ot_szenior_a_golyak_kozt/2238672/, (2012. január 05.)
20. GOSZTOLA Bernadett: A legidősebb hallgató 93 éves, 2011.április 09.,
<http://www.168ora.hu/itthon/nyugdijas-egyetem-sopron-gyor-72757.html>, (2011. szeptember 05.)
21. GOSZTOLA Bernadett: Nyugdíjas Egyetem indult,
<http://www.168ora.hu/itthon/nyugdijas-egyetem-sopron-gyor-72757.html>, (2011. szeptember 05.)
22. GOSZTONYI Miklós: Lelkünkben őrzött asszonykép. In: Kisalföld, 2012. február 22. LXVII./45.szám
23. GOSZTONYI Miklós: Mit kezdünk fölös terményeinkkel. In: Kisalföld, 2011. november 23. LXVI./274. szám
24. GOSZTONYI Miklós: Mohamed, Allah prófétája. In: Kisalföld, 2012. március 24. LXVII./71.szám
25. Időpontok a 2011-es előadásokról, SZIE,
http://www.uni.sze.hu/index.php?option=com_eventdiary&task=details&date=2011-02-09&id=272 (2011. szeptember 05.)
26. Indul a Soproni Nyugdíjasegyetem. In: Kisalföld, 2012. január 31. LXVII./26. szám
27. Látogatóban a politikai piacon. In: Kisalföld, 2012. március 07. LXVII./57.szám

28. Már száz hely foglalt a Nyugdíjas Egyetemen
http://uni.sze.hu/index.php?option=com_content&task=view&id=1162&Itemid=1
 (2011. szeptember 05.)
29. MÉHES Ákos: Legyen mindenkinek sok gondja. In: Kisalföld, 2012. március 24.
 LXVII./71.szám
30. MÉHES Ákos: Mégsem átok a szénhidrátok jelenléte. In: Kisalföld, 2012. január 20.
 LXVII./ 17. szám
31. MÉHES Ákos: Miniszterelnök, milliárdos, autóversenyző. In: Kisalföld, 2012. február 18. LXVII./42.szám
32. MÉHES Ákos: Nyugdíjasok ismerkedtek a GPS-szel, 2011. december 09.
http://www.kisalfold.hu/mosonmagyarovari_hirek/nyugdijasok_ismerkedtek_a_gps-szel/2253829/ (2012. január 31.)
33. Milada Brt'ková: A harmadik életkor egyetemei a Szlovák Köztársaságban. In:.....p.
 247-252
34. Nagy siker a Nyugdíjasegyetem, 2011.01.25.,
http://www.kisalfold.hu/gyori_hirek/nagy_siker_a_nyugdijasegyetem/2200405/,
 (2012. január 05.)
35. Nemcsak a húszéveseké az internet. In: Kisalföld, 2012. január 10. LXVII./8. szám
36. Nyugdíjas Egyetem előadásai,
http://tud.sze.hu/index.php?option=com_content&task=view&id=152&Itemid=234
 (2011. szeptember 05.)
37. Nyugdíjas Egyetem Sopronban: Élni, még mintha 100 évünk lenne,
http://www.nyugatmagyar.hu/soproni_hirek/nyugdijasegyetem_sopronban_elni_meg_mintha_100_evunk_lenne/2211122/ (2011. szeptember 05.)
38. Nyugdíjas Egyetem, <http://www.otvenentul.hu/page.php?PageID=31478>,
 (2011.szeptember 05.)
39. Nyugdíjasegyetem a Karon,
[http://www.mtk.nyme.hu/index.php?id=31&tx_ttnews\[tt_news\]=348&tx_ttnews\[backPid\]=5&cHash=f9408cb97b](http://www.mtk.nyme.hu/index.php?id=31&tx_ttnews[tt_news]=348&tx_ttnews[backPid]=5&cHash=f9408cb97b), (2012. február 28.)
40. Nyugdíjasegyetem: választási rendszerek. In: Kisalföld, 2012. március 05.
 LXVII./55.szám
41. Rick Swindell (2009): Educational initiatives for older learners. U3A Online, Brisbane
42. RIMÁNYI Zita: „A tanulás nekünk nem feladat, hanem jutalom”. In: Kisalföld, 2011. november 21., LXVI./272. szám

43. RIMÁNYI Zita: Autóval vagy busszal. In: Kisalföld, 2011.október 15., LXVI./
44. RIMÁNYI Zita: Jó tanulást, nyugdíjashallgatók!, 2011.02.09.,
http://www.kisalfold.hu/gyori_hirek/jo_tanulast_nyugdijashallgatok/2202887/,
(2011.szeptember 05.)
45. RIMÁNYI Zita: Lekopogták a nyugdíjasokat is. In: Kisalföld, 2011. december 28.,
LXVI/303. szám
46. RIMÁNYI Zita: Modern nyugdíjasok egyetem februártól. In: Kisalföld, 2012. január
11. LXVII./9. szám
47. RIMÁNYI Zita: Nyugdíjasegyetem jövőre is, 2010.06.03.,
http://www.kisalfold.hu/gyori_hirek/nyugdijasegyetem_jovore_is/2161461/
(2012.január 05.)
48. RIMÁNYI Zita: Nyugdíjasegyetem: a név üzenet, 2011. 03.10.,
http://www.kisalfold.hu/gyori_hirek/nyugdijasegyetem_a_nev_uzenet/2207684/,
(2011.október 03.)
49. RIMÁNYI Zita: Nyugdíjasok Némo nyomában. In: Kisalföld, 2012. február 28.
LXVII./50.szám
50. Ritka növényekről a Nyugdíjasegyetemen. In: Kisalföld, 2011. december 5. LXVI./
284. szám
51. Soproni Nyugdíjasegyetem 3. szemeszter,
<http://nyugdijasegyetem.nyme.hu/index.php?id=21109&L=1>, (2012. február 22.)
52. Soproni Nyugdíjasegyetem, 2. szemeszter előadásai,
<http://www.nyugdijasegyetem.nyme.hu/index.php?id=18258&L=1>, (2011. november
25.)
53. Soproni Nyugdíjasegyetem,1. szemeszter előadásai,
<http://www.nyugdijasegyetem.nyme.hu/index.php?id=19598&L=1>, (2012. január 06.)
54. Szobrot állítottak bogaraknak. In: Kisalföld, 2012. április 07. LXVII./ 83. szám
55. Természetes erőforrásaink- a jövőnk záloga. In: Kisalföld, 2011. november 26. LXVI./
277. szám
56. Tíz éves a gyulai Nyugdíjas Akadémia,
http://www.gyulaihirlap.hu/index.fcgi?rx=&menuparam_8=6313 (2012. április 23.)
57. Tradíciók, amelyek köteleznek. In: Kisalföld, 2011. október 15. LXVI./240. szám
58. TURBÓK Attila: Ágfalvától a velencei megállapodásig. In: Kisalföld, 2012. február
24. LXVII./47. szám

59. TURBÓK Attila: Első előadás: kétszáz hallgató. In: Kisalföld, 2012. január 27. LXVII./23. szám
60. TURBÓK Attila: Idő az évgyűrűkben. In: Kisalföld, 2012. március 16. LXVII./65. szám
61. TURBÓK Attila: Szabadegyetem nyugdíjasoknak. In: Kisalföld, 2012. január 19. LXVII./16. szám
62. TURBÓK Attila: Széchenyi hajóitól a Zacher-tortáig. In: Kisalföld, 2012. február 10. LXVII./35. szám
63. Új helyszínen a Nyugdíjasegyetem, 2010. 05.04.,
http://www.kisalfold.hu/gyori_hirek/uj_helyszinen_a_nyugdijasegyetem/2155772/,
(2012. január 05.)
64. Unokák a középpontban. In: Kisalföld, 2011. október 29. LXVI./252. szám

8.Mellékletek

1.számú melléklet: Győri Nyugdíjasegyetem keretében elhangzott előadások

1. előadás: 2010. február 10.

Előadó: Horváth András, fizikus, csillagász, Széchenyi István Egyetem docense, tanszékvezetője

Téma: **Az Univerzum keletkezése: mit tudunk és mit nem?**

2. előadás: 2010. február 24.

Előadó: Dr. Cseh Sándor, főiskolai tanár, meteorológus, Nyugat-magyarországi Egyetem Apáczai Csere János Kar dékánja

Téma: **A Föld bolygónk jövője, avagy a klímánk változása tőlünk függ**

3. előadás: 2010. március 10.

Előadó: dr. Fehér Rózsa, Széchenyi István Egyetem Petz Lajos Egészségügyi és Szociális Intézetének igazgatóhelyettese, belgyógyász, gasztroenterológus szakorvos, Petz Aladár Megyei Oktató Kórház Krónikus Belgyógyászati Osztályának osztályvezető főorvosa

Téma: **Időskori belgyógyászati betegségek**

4.előadás: 2010. március 24.

Előadó: Borbély Károly, festőművész, művészetterapeuta, Nyugat-magyarországi Egyetem Apáczai Csere János Karának docense

Téma: **Művészet és lélek**

5. előadás: 2010. április 7.

Előadó: Varjasi Norbert, informatikus, Széchenyi István Egyetem Informatikai Tanszékének tanársegédje

Téma: **A zenélő kvarcórától a zsebben hordott mobil irodáig**

6. előadás: 2010. április 21.

Előadó: Dr. Mayer László, Nyugat-magyarországi Egyetem Apáczai Csere János Karának adjunktusa, felnőtt- és gyermekpszichiáter, családterapeuta

Téma: **A lelki egészség megőrzésének esélyei idős korban**

7.előadás: 2010. május 5.

Előadó: Szegedi András, Széchenyi István Egyetem docense, jogász

Téma: **„Jogos” kérdések: polgárjogi ismeretek időseknek**

8. előadás: 2010. május 19.

Előadó: Dr. Pongrácz Attila, történész, Nyugat-magyarországi Egyetem Apáczai Csere János karának adjunktusa

Téma: **Magyarok a Kárpát-medencében és a nagyvilágban**

9. előadás: 2010. június 2.

Előadó: dr. Révész T. Mihály, alkotmánytörténész, Széchenyi István Egyetem Állam- és Jogtudományi Karának tanszékvezető docense, az állam-és jogtudományok kandidátusa

Téma: **A gödöllői királyi kastély egykori lakói**

2. számú melléklet: Győri Nyugdíjasegyetem második szemeszterének előadásai

1. előadás: 2011. február 9.

Előadó: Dr. Wersényi György, villamosmérnök, Széchenyi István Egyetem docense,
Kutatólabor vezetője

Téma: **A digitális tévéátállítás Magyarországon**

2. előadás: 2011. február 23.

Előadó: Dr. Szabó Péter, biológia-földrajz szakos középiskolai tanár, Nyugat-magyarországi
Egyetem Apáczai Csere János Karának docense

Téma: **Elfelejtett kulturális kincsünk, a népi növényismeret**

3. előadás: 2011. március 9.

Előadó: Dr. Varga Józsefné, Nyugat-magyarországi Egyetem Apáczai Csere János Kar
Idegenforgalmi Tanszék egyetemi docense

Téma: **A nevek rejtelsei**

4. előadás: 2011. március 23.

Előadó: Dr. Galli István, ügyvéd, címzetes egyetemi docens a Széchenyi István Egyetem
Bűnügyi Tudományok Tanszékén

Téma: **A torinói lepel története**

5. előadás: 2011. április 6.

Előadó: Dr. Ihász Ferenc, Nyugat-magyarországi Egyetem Apáczai Csere János Karának
egyetemi docense, humánbiológus

Téma: **A magyar férfiak tündöklése és bukása**

6. előadás: 2011. április 20.

Előadó: Dr. Ruppert István, Széchenyi István Egyetem egyetemi docense, Zeneművészeti
Intézet igazgatója

Téma: **Az orgona, mint koncerthangszer**

7. előadás: 2011. május 4.

Előadó: Printz Markó Erzsébet, Nyugat-magyarországi Egyetem Apáczai Csere János

Karának tanársegéde

Téma: **Magyarország gyógyító forrásai - fókuszban a Nyugat-Dunántúl termál- és gyógyfürdői**

8. előadás: 2011. május 18.

Előadó: Bodrossy Attila, építész, Széchenyi István Egyetem Műszaki Tudományi Kar egyetemi docense

Téma: **Győr szerkezeti, városépítészeti és építészeti problémái**

3. számú melléklet: Győri Nyugdíjasegyetem harmadik szemeszterének programja és hivatalos ismertetője

1. előadás: 2011. október 11.

Előadó: dr. Horváth Balázs, egyetemi docens, Széchenyi István Egyetem tanszékvezetője

Téma: **Autóval vagy busszal? Közforgalmú közlekedés szerepe a városok életében**

2. előadás: 2011. október 25.

Előadó: Beyer István, főiskolai docens, Nyugat-magyarországi Egyetem intézeti tanszékvezetője

Téma: **Liszt Ferenc magyarsága- Liszt Ferenc európai polgár, és/vagy magyar?**

3. előadás: 2011. november 08.

Előadó: dr. Rechnitzer János, egyetemi tanár, Széchenyi István Egyetem rektorhelyettese

Téma: **(Mű)gyűjteni, de hogyan? Műtárgy piaci trendek Magyarországon**

4. előadás: 2011. november 22.

Előadó: Konczosné dr. Szombathelyi Mária, Széchenyi István Egyetem Marketing és Menedzsment Tanszékének egyetemi docense

Téma: **Ezerszínű kultúrák**

5. előadás: 2011. december 06.

Előadó: dr. habil. Kováts-Németh Mária, Nyugat-magyarországi Egyetem Apáczai Csere János Karának főiskolai tanára, intézetigazgató

Téma: **Környezettudatos életmód napjainkban**

4. számú melléklet: Győri Nyugdíjasegyetem negyedik szemeszterének programja és hivatalos ismertetője⁷

1. előadás: 2012. február 27.

Előadó: dr. Kuczmán Miklós, Széchenyi István Egyetem, Műszaki Tudományi Kar egyetemi docense, tanszékvezető

Téma: **Az elektrodinamika kultúrtörténete**

2. előadás: 2012. március 12.

Előadó: dr. Szunyogh László, Széchenyi István Egyetem, egyetemi docens, szobrász, intézetigazgató

Téma: **Törekvések a 20. századi éremművészetben**

3. előadás: 2012. március 26.

Előadó: dr. Kóczy T. László, Széchenyi István Egyetem Műszaki Tudományi Kar dékánja, egyetemi tanára

Téma: **Mesterséges neurális hálózatok, magyar Szent Korona és a ménfői csata**

4. előadás: 2012. április 23.

Előadó: dr. Glatz Ferenc, történész, egyetemi tanár, akadémikus

Téma: **Történelmi megbékélés a Duna medencében**

5. előadás: 2012. május 7.

Előadó: dr. Vehrer Adél, Nyugat-magyarországi Egyetem, Apáczai Csere János Kar egyetemi docense

Téma: **Tevékeny időskor- tanulás egy életén át**

6. előadás: 2012. május 21.

Előadó: dr. Farkas Szilveszter, Széchenyi István Egyetem, Gazdasági Elemzések Tanszék egyetemi docense

Téma: **Hogyan lehet újjáépíteni egy égő hálózat? A magyarországi köz- és magánpénzügyek helyzete**

⁷ Az elkészült tavaszi félév programja, <http://nye.sze.hu/catview/index/id/5454/m/2095> (2012. március 01.)

5. számú melléklet: Soproni Nyugdíjasegyetem első szemeszterének programja és ismertetője

1. előadás: 2011. március 29.

Előadó: Dr. Jávorszky Edit, Nyugat-magyarországi Egyetem Benedek Elek Pedagógiai Kar főiskolai docense

Téma: Az idős kor fejlődési feladatai

2. előadás: 2011. április 12.

Előadó: Prof. Dr. Varga Szabolcs, Nyugat-magyarországi Egyetem Erdőmérnöki Kar egyetemi tanára, intézetigazgató

Téma: Erdő az ember szolgálatában - a gazdálkodás során változó érdeink

3. előadás: 2011. április 26.

Előadó: Dr. Vágyi Ferenc, Nyugat-magyarországi Egyetem Közgazdaságtudományi Kar egyetemi docense, intézetigazgató

Téma: Adózási kérdések, különös tekintettel a nyugdíj melletti munkavégzésre, szabadfoglalkozásra, a nyugdíj mellett ingatlan bérbeadására

4. előadás: 2011. május 10.

Előadó: Soós Sándor, Nyugat-magyarországi Egyetem Faipari Mérnöki Kar egyetemi adjunktusa, programtervező matematikus

Téma: Az informatika mindenkié

6. számú melléklet: Soproni Nyugdíjasegyetem második szemeszterének programja és ismertetője

1. előadás: 2011. október 11.

Előadó: dr. Faragó Sándor, Nyugat-magyarországi Egyetem rektora

Téma: **Soproni Egyetemtől a Nyugat-magyarországi Egyetemtől**

2. előadás: 2011. október 25.

Előadó: dr. Závoti Józsefné, Nyugat-magyarországi Egyetem Benedek Elek Pedagógiai Kar egyetemi docense

Téma: **Unokáink fejlődése nagyszülői szemmel**

3. előadás: 2011. november 08.

Előadó: dr. habil. Molnár Sándor, Nyugat-magyarországi Egyetem Faipari Mérnöki Kar egyetemi tanára, Kar dékánja

Téma: **Miért nem volt fakorszak az emberiség történetében?**

4. előadás: 2011. november 22.⁸

Előadó: dr. Neményi Miklós, Nyugat-magyarországi Egyetem tudományos és külügyi rektorhelyettese, professzor, akadémikus

Téma: **Természeti-természetes erőforrásaink**

5. előadás: 2011. december 6.

Előadó: dr. Bartha Dénes, Nyugat-magyarországi Egyetem Erdőmérnöki Kar egyetemi tanára, intézetigazgató

Téma: **A soproni hegyvidék növénytani értékei**

⁸ GOSZTONYI Miklós: Mit kezdünk fölös terményeinkkel. In: Kisalföld, 2011. november 23. LXVI./274. szám

7. számú melléklet: Soproni Nyugdíjasegyetem harmadik szemeszterének programja és ismertetője

1. előadás: 2012. február 21.

Előadó: dr. Józsa Éva, Nyugat-magyarországi Egyetem, Benedek Elek Pedagógiai Kar egyetemi docense

Téma: **A lelkünkben őrzött asszonykép**

2. előadás: 2012. március 6.

Előadó: dr. Horváth Csanád, Nyugat-magyarországi Egyetem, Közgazdaságtudományi Kar egyetemi docense

Téma: **Választási rendszerek, rendszeres választások optimálisan**

3. előadás: 2012. március 20.⁹

Előadó: Prof. dr. Balázs Judit, Nyugat-magyarországi Egyetem, Közgazdaságtudományi Kar egyetemi tanára

Téma: **Az iszlám Nyugatról nézve**

4. téma: 2012. április 4.

Előadó: Prof. dr. Lakatos Ferenc, Nyugat-magyarországi Egyetem, Erdőmérnöki Kar egyetemi tanára

Téma: **Jönnek az idegenek- inváziós rovarok Magyarországon**

5. téma: 2012. április 17.

Előadó: Soltra E. Tamás, Nyugat- magyarországi Egyetem, Faipari Mérnöki Kar, Alkalmazott Művészeti Intézet egyetemi docense, szobrász, éremművész

Téma: **Tenyérnyi maradandóság**

⁹ GOSZTONYI Miklós: Mohamed, Allah prófétája. In: Kisalföld, 2012. március 24. LXVII./71.szám

8. számú melléklet: Mosonmagyaróvári Nyugdíjasegyetem programja és ismertetője

1. előadás: 2011. november 17.

Előadó: dr. Faragó Sándor, Nyugat-magyarországi Egyetem rektora

Téma: **Nyugat-Magyarországi Egyetem múltja és jelene**

2. előadás: 2011. december 08.¹⁰

Előadó: dr. Busics György, Nyugat-magyarországi Egyetem Geoinformatikai Kar egyetemi docense

Téma: **A GPS hétköznapi alkalmazásának rejtelmek**

3. előadás: 2012. január 19.¹¹

Előadó: dr. Ajtony Zsolt, Nyugat-magyarországi Egyetem Mezőgazdasági és Élelmiszertudományi Kar egyetemi docense, intézetigazgató

Téma: **Átok rátok, szénhidrátok?**

4. előadás: 2012. február 16.¹²

Előadó: Németh Attila, Nyugat-magyarországi Egyetem Mezőgazdasági és Élelmiszertudományi Kar munkatársa, főtechnológus

Téma: **Nevezeteseink, elfeledettek és újra felfedezettek- óvári gazdaság életutak nemcsak az agrárium területéről**

5. előadás: 2012. március 22.¹³

Előadó: dr. habil. Kiss József, Nyugat-magyarországi Egyetem Mezőgazdasági és Élelmiszertudományi Kar egyetemi docense

Téma: **Mindennapi kenyérünket**

¹⁰ MÉHES Ákos: Nyugdíjasok ismerkedtek a GPS-szel, 2011. december 09.

http://www.kisalfold.hu/mosonmagyarovari_hirek/nyugdijasok_ismerkedtek_a_gps-szel/2253829/ (2012. január 31.)

¹¹ MÉHES Ákos: Mégsem átok a szénhidrátok jelenléte. In: Kisalföld, 2012. január 20. LXVII./ 17. szám

¹² MÉHES Ákos: Miniszterelnök, milliárdos, autóversenyző. In: Kisalföld, 2012. február 18. LXVII./42.szám

¹³ MÉHES Ákos: Legyen mindenkinek sok gondja. In: Kisalföld, 2012. március 24. LXVII./71.szám

6. előadás: 2012. április 19.¹⁴

Előadó: *dr. Pinke Gyula*, Nyugat-magyarországi Egyetem Mezőgazdasági és Élelmiszertudományi Kar egyetemi docense

Téma: **A test és a lélek gyógyító növényei**

7. előadás: 2012. május 17.

Előadó: *dr. Varga Zoltán*, Nyugat-magyarországi Egyetem Mezőgazdasági és Élelmiszertudományi Kar egyetemi docense

Téma: **Antropocén a Mosoni-medencében**

¹⁴ Nyugdíjasegyetem a Karon,
[http://www.mtk.nyme.hu/index.php?id=31&tx_ttnews\[tt_news\]=348&tx_ttnews\[backPid\]=5&cHash=f9408cb97b](http://www.mtk.nyme.hu/index.php?id=31&tx_ttnews[tt_news]=348&tx_ttnews[backPid]=5&cHash=f9408cb97b), (2012. február 28.)

9. számú melléklet: Nyugdíjas Akadémia programja és ismertetője

1. előadás: 2011. november 8.

Előadó: Heiter Róbert Gottfried, premontrei prelátusi titkár

Téma: **Tradíció és globalizáció, avagy a fenntartható ember a XXI. században**

2. előadás: 2011. november 23.¹⁵

Előadó: dr. Molnár László, Nyugat-magyarországi Egyetem Faipari Mérnöki Kar egyetemi docense

Téma: **A korstílus problémája és a modernség- vizuális művészet**

3. előadás: 2011. november 30.¹⁶

Előadó: Turiné Dóczi Katalin, védőnő

Téma: **Természetes anyagok a családi bőrápolásban**

4. előadás: 2011. december 7.¹⁷

Előadó: Kocsis Tünde, alezredes, megyei kapitányság szóvivője és Szabó Csaba, főhadnagy

Téma: **Az idők elleni bűnelkövetések tapasztalatai és a megelőzési lehetőségek**

5. előadás: 2012. január 11.¹⁸

Előadó: Bauer Mihály, informatikus

Téma: **Nemcsak a húszéveseké az internet**

6. előadás: 2012. január 18.¹⁹

Előadó: Kiss Miklós, Fertő-Hanság Nemzeti Park turisztikai szakreferense

Téma: **A Fertő-Hanság Nemzeti Park természetvédelmi és turisztikai jelentősége**

¹⁵ CS. KOVÁCS Attila: Nyugdíjas Akadémia: művészettörténeti előadás. In: Kisalföld, LXVI./275. szám

¹⁶ CS. KOVÁCS Attila: Szabad szappanozni. In: Kisalföld, 2011. december 1. LXVI./ 281. szám

¹⁷ CS. KOVÁCS Attila: Rendőrségi tanácsok a Nyugdíjas Akadémián. In: Kisalföld, 2011. december 8. LXVI./287. szám

¹⁸ Nemcsak a húszéveseké az internet. In: Kisalföld, 2012. január 10. LXVII./8. szám

¹⁹ CS. KOVÁCS Attila: Őszől újra kistérségi Nyugdíjas Akadémia. In: Kisalföld, 2012. január 20. LXVII./17. szám

10. számú melléklet: Kapuvári Szabadegyetem programja és ismertetője

1. előadás: 2012. január 25.²⁰

Előadó: dr. Faragó Sándor, Nyugat-magyarországi Egyetem rektora

Téma: **Az Erdészeti és Faipari Egyetemtől a Nyugat-magyarországi Egyetemig**

2. előadás: 2012. február 8.²¹

Előadó: dr. Kárpáti László, címzetes egyetemi tanár, Fertő-Hanság Nemzeti Park egykori igazgatója

Téma: **A Nemzeti Park a Hanságban**

3. előadás: 2012. február 22.²²

Előadó: ifj. Sarkady Sándor, Nyugat-magyarországi Egyetem Központi Könyvtár főigazgatója

Téma: **A Nyugat-magyarországi felkelés története**

4. előadás: 2012. február 29.

Előadó: dr. Varga Józsefné, egyetemi docens

Téma: **Rábaközi hely- és személynevek üzenete**

5. előadás: 2012. március 14.

Előadó: dr. Molnár Sándor, professzor, Magyar Tudományos Akadémia doktora

Téma: **Barátaink, a fák**

6. előadás: 2012. március 28.

Előadó: dr. Cseh Sándor, főiskolai tanár, meteorológus, Nyugat-magyarországi Egyetem Apáczai Csere János Karának dékánja

Téma: **Klíímaváltozás, globális felmelegedés**

²⁰ TURBÓK Attila: Első előadás: kétszáz hallgató. In: Kisalföld, 2012. január 27. LXVII./23. szám

²¹ TURBÓK Attila: Széchenyi hajóitól a Zacher-tortáig. In: Kisalföld, 2012. február 10. LXVII./35. szám

²² TURBÓK Attila: Ágfalvától a velencei megállapodásig. In: Kisalföld, 2012. február 24. LXVII./47. szám

11.számú melléklet: Kérdőívem

KÉRDŐÍV

Tisztelt Válaszadó!

Galler Krisztina vagyok a Pécsi Tudományegyetem, Felnőttképzési és Emberi Erőforrás Fejlesztési Kar, andragógia szakos, végzős hallgatója. A kérdőív kitöltésével a nyugdíjasegyetemekről szóló dolgozatom elkészítését segíti. Kitöltése természetesen névtelen, és az adatokat bizalmasan kezelem. Segítségét nagyon szépen köszönöm. Kérem a megfelelő választ karikázza be!

1. Az Ön életkora:év
2. Az Ön neme:
 - a. nő
 - b. férfi
3. Ön mióta nyugdíjas:
 - a. 1 évnél korábban
 - b. 1-5 éve
 - c. 5-10 éve
 - d. 10 évnél régebb óta
4. Az Ön legmagasabb iskolai végzettsége vagy szakképzettsége:
 - a. 8 osztálynál kevesebb
 - b. általános iskolai
 - c. szakmunkás bizonyítvány
 - d. érettségi
 - e. felsőfokú szakképesítés, technikum
 - f. főiskola
 - g. egyetem
5. Aktív korban Ön milyen munkát folytatott?
 - a. fizikai
 - b. szellemi
6. Ön korábban részt vett-e a Nyugdíjasegyetem előző féléves előadásain?
 - a. igen
 - b. nem
 - c. ez az első szemeszter ezen a helyszínen
7. Ön hol hallott a Nyugdíjasegyetem rendezvénysorozatról?
 - a. korábban is részt vett a rendezvényen
 - b. olyan ismerőstől/barátról, aki korábban is részt vett a rendezvényen
 - c. Kisalföld c. napilapban olvasott róla
 - d. interneten olvasott róla
 - e. egyéb:
8. Ön ajánlaná-e ismerőseinek a Nyugdíjasegyetemet? Kérem, indokolja választát!
 - a. igen, mert.....
 - b. nem, mert.....

9. Ön mit vár el a Nyugdíjasegyetem előadásaitól? Kérem, állítsa sorrendbe a következő állításokat 1-től-5-ig terjedő skálán! (Az 1 jelenti a legkevésbé fontosat, és 5 a legfontosabbat.)

- ☐ új ismereteket/tudást
- ☐ új ismertségek, barátságok kialakulását
- ☐ hasznos időeltöltést
- ☐ környezetének elismerését
- ☐ önbizalom, önigazolás

10. Az előadások minőségével kapcsolatban Ön mit tart kevésbé jónak? Kérem, húzza alá a megfelelőt!

előadók szakértelme, előadók stílusa, előadások témái, helyszín, hangulat, szervezés, társaság

11. Ön tervezi-e a jövőben valamilyen módon tudásának további gyarapítását, frissítését? Ha igen, hogyan?

- a. igen,.....
- b. nem
- c. még nem tudom

12. Ön amióta a Nyugdíjasegyetem hallgatója, elkezdett-e valamilyen új tevékenységet?

- a. igen, mégpedig
 - könyveket olvas
 - újságot olvas
 - könyvtárba jár
 - új típusú műsorokat néz
 - színházba, múzeumba, moziba jár
 - természetben kirándul
 - új társaságba jár
 - sportol
 - egyéb:
- b. nem

13. Ön többnek érzi-e magát az előadások látogatása által? Kérem, indokolja meg választát!

- a. igen, mert.....
- b. nem, mert.....

14. Van-e további észrevétele a Nyugdíjasegyetemmel kapcsolatban?

.....
.....

